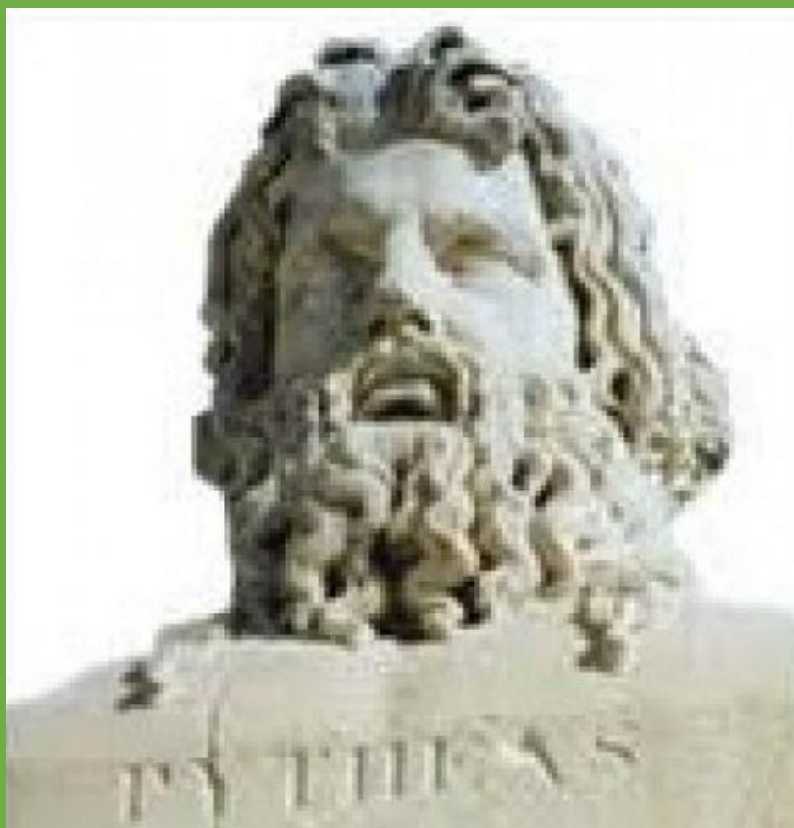

Στα Αχνάρια
του Πυθέα
Έλληνα της
Μασσαλίας

John Vlachopoulos

Περπάτησε τ' ἀπάτητα της ἀπωτάτης Θούλης

Στίχος 3028, Καπετά – Γιώργος Σπηλιώτης, Πυθεάδα

Η μετάφραση από τα αγγλικά έγινε με GOOGLE TRANSLATE. Διόρθωσα μόνο λίγες λέξεις. Υπάρχουν γραμματικά λάθη και ανεπιτυχής επιλογή κάποιων λέξεων.

Στα Αχνάρια του Πυθέα Έλληνα της Μασσαλίας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο Πυθέας ταξίδεψε (πιθανώς το 330 π.Χ.) από τη Μασσαλία (Marseille, France) στη Μεσόγειο μέχρι την άκρη του γνωστού κόσμου, την τρομακτική Θούλη, όπου η ομίχλη της θάλασσας, η γη και ο ωκεανός φαινόταν να συνδυάζονται σε μια παγωμένη απεραντοσύνη. Έγραψε ένα βιβλίο **τὰ περὶ τοῦ Ὠκεανοῦ**, αλλά έχει χαθεί πριν από περίπου δύο χιλιάδες χρόνια. Αυτό που γνωρίζουμε για το ταξίδι του είναι από άλλους ιστορικούς που αναφέρθηκαν στο βιβλίο του.

Ήταν τόσο μπροστά από την εποχή του που ο Πολύβιος (γεννημένος περίπου το 200 π.Χ.) και ο Στράβων (γεννημένος περίπου το 64-63 π.Χ.) δεν πίστεψαν τις ιστορίες του και έκαναν μερικές πολύ απαξιωτικές παρατηρήσεις. Κάποιοι άλλοι ιστορικοί όπως ο Τίμαιος, ο Ερατοσθένης και ο Πλίνιος ο πρεσβύτερος έμειναν έκπληκτοι από την ιστορία του Πυθέα για το ταξίδι στη Θούλη. Πρόσφατα ιστορικά και αρχαιολογικά στοιχεία δείχνουν ότι πράγματι έκανε τον γύρο της Βρετανίας και έφτασε κοντά στον αρκτικό κύκλο. Τα ιστορικά στοιχεία ευνοούν την Ισλανδία ως Θούλη του Πυθέα. Κάποιοι πρόσφατοι γεωδαιτικοί υπολογισμοί (γεωγραφικά πλάτη που αναφέρονται από τον Πυθέα), ευνοούν ένα νησί σε ένα φιόρδ κοντά στο Τρόντχάιμ στη Νορβηγία, σύμφωνα με μια γερμανική ομάδα ερευνητών.

Ο Πυθέας ήταν εξερευνητής, αστρονόμος και γεωγράφος. Όπως είπε ο Winston Churchill «ένας από τους μεγαλύτερους εξερευνητές που γνώρισε ποτέ η ιστορία». Επιβεβαίωσε και διακήρυξε την ύπαρξη των Βρετανικών Νήσων. Τον αντιμετώπισαν σαν ψεύτη και ήταν πολύ καιρό μετά την εξαφάνιση του κόσμου στον οποίο ζούσε αυτός ο μεγάλος ναυτικός, που οι άνθρωποι άρχισαν να έχουν κάποιο θαυμασμό για τις ανακαλύψεις που είχε κάνει».

Θα πρότεινα το συναρπαστικό βιβλίο του αρχαιολόγου της Οξφόρδης Barry Cunliffe « *The Extraordinary Voyage of Pytheas the Greek*», για περισσότερες πληροφορίες. Θα πρότεινα επίσης το αριστοτεχνικά φιλοτεχνημένο επικό ποίημα του καπετά Γιώργου Σπηλιώτη στα νεοελληνικά « *Πυθεάδα* », το οποίο είναι γραμμένο στο ύφος της Ιλιάδας και της Οδύσσειας και είναι προσβάσιμο από το <https://yorgos-spiliotis.com/>.

Δεν γνωρίζουμε πραγματικά πώς ταξίδεψε ή σε ποια διαδρομή προχώρησε. Σε αυτό το οδοιπορικό, ξεκινάω από το Μονακό, όχι μακριά από τη Μασσαλία, που πρέπει να είχε επισκεφτεί ο Πυθέας πριν πάει ταξίδι στον μακρινό βορρά. Ακολουθώ και τις δύο πιθανές διαδρομές, γύρω από την Ιβηρική χερσόνησο και χερσαία από τη Μασσαλία στο Μπορντό στον Ατλαντικό Ωκεανό. Από εκεί πηγαίνω στη Νορμανδία στη βόρεια Γαλλία, τη Βρετανία, την Ιρλανδία, την Ισλανδία, τη Νορβηγία, τη Δανία, την Ολλανδία, το Βέλγιο και τη Μάγχη. Σε κάθε μια από τις «στάσεις» μου παρέχω αποσπάσματα ιστορίας και εικόνων, οι οποίες είναι επεξεργασμένες εκδόσεις των αναρτήσεών μου στο Facebook το 2021. Περιγράφοντας ορισμένες προσωπικές εμπειρίες, προσπάθησα να προσφέρω μια ενημερωτική και διασκεδαστική αφήγηση.

Γιάννης Βλαχόπουλος (John Vlachopoulos)

Burlington, Οντάριο, Καναδάς

Πνευματικά δικαιώματα © 2022 από την POLYDYNAMICS INC. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος

Ο συγγραφέας και ο εκδότης δίνουν σε όλους τους ενδιαφερόμενους το δικαίωμα για απεριόριστη αναπαραγωγή, αντιγραφή και διανομή αυτού του βιβλίου (ή τμημάτων του) για προσωπική χρήση, στην τάξη ή τη βιβλιοθήκη, υπό την προϋπόθεση ότι ο συγγραφέας, ο τίτλος και ο εκδότης του συνόλου αναφέρονται (με συμπερίληψη του αριθμού σελίδας όταν χρειάζεται). Να μην χρησιμοποιείται για εμπορικούς σκοπούς.

Ιωάννης Βλαχόπουλος, Στα αχνάρια του Πυθέα Έλληνα της Μασσαλίας

Polydynamics Inc, Καναδάς (2022)

John Vlachopoulos, *In the Footsteps of Pytheas the Greek from Massalia*

Polydynamics Inc., Canada (2022)

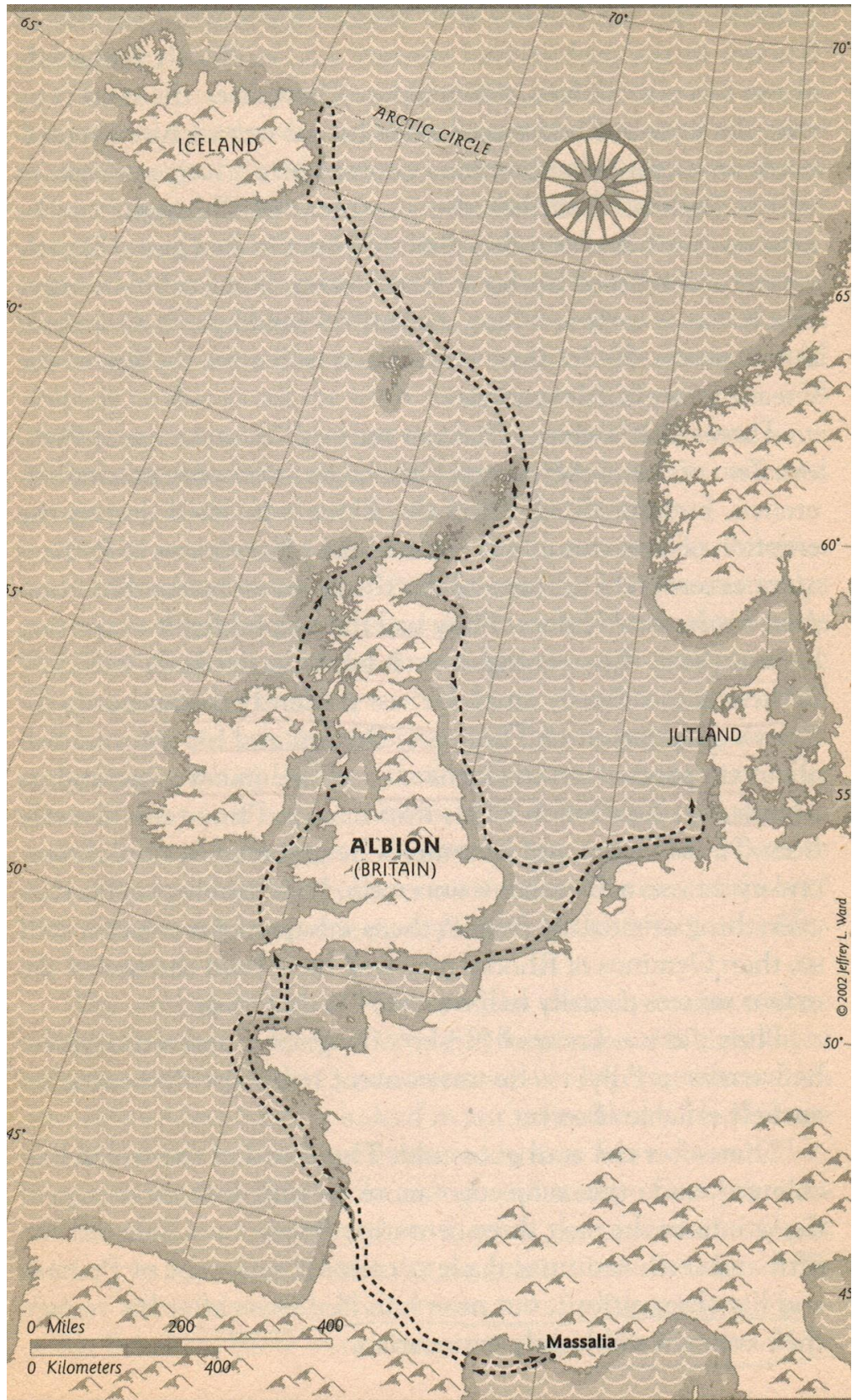
ISBN 978-0-9952407-9-7 (Βιβλίο στα αγγλικά)

ISBN 978-0-9952407-8-0 (Ηλεκτρονικό βιβλίο στα αγγλικά)

Εκδόθηκε από:

POLYDYNAMICS INC, Dundas, ON, ΚΑΝΑΔΑΣ

www.polydynamics.com

From Barry Cunliffe, *The Extraordinary Voyage of Pytheas the Greek*, Penguin Books (2001)

Από τον Dieter Lelgemann , *Wo lag Thule; – Geodätische Hμερομηνία aus der Antike*
ZfV - Zeitschrift fuer Geodäsie , Geoinformation und Landmanagement., 137(6), σελ. 335-339 (2012)

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ , Σελ

ΜΟΝΑΚΟ 1

ΜΟΝΤΕ ΚΑΡΛΟ 3

ΝΙΚΑΙΑ, ΓΑΛΛΙΑ 5

ΒΟΥΝΑ κοντά στη ΝΙΚΑΙΑ 7

ANTIBES / JUAN-LES-PINS 9

ΚΑΝΝΕΣ 11

SAINT TROPEZ 13

ΜΑΣΣΑΛΙΑ 15

ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ, ΙΣΠΑΝΙΑ 17

ΒΑΛΕΝΘΙΑ 19

ΜΑΡΜΠΕΛΛΑ 21

ΓΙΒΡΑΛΤΑΡ 23

ΣΕΒΙΛΙΑ 25

ΑΛΓΚΑΡΒΕ, ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ 27

ΛΙΣΣΑΒΟΝΑ 29

CASCAIS και ESTORIL 31

ΠΟΡΤΟ 33

ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΒΑΣΚΩΝ 35

ΚΑΡΚΑΣΟΝ, ΓΑΛΛΙΑ 37

ΜΠΟΡΝΤΟ 39

NORMANΔΙΑ 41

ΠΟΡΤΣΜΟΥΘ, ΑΓΓΛΙΑ 43

ΟΥΑΛΙΑ 45

ΔΟΥΒΛΙΝΟ, ΙΡΛΑΝΔΙΑ 47

ΜΠΕΛΦΑΣΤ, Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑ 49

ΣΚΩΤΙΑ 51

ΙΣΛΑΝΔΙΑ 53

ΝΟΡΒΗΓΙΑ 55

ΔΑΝΙΑ 57

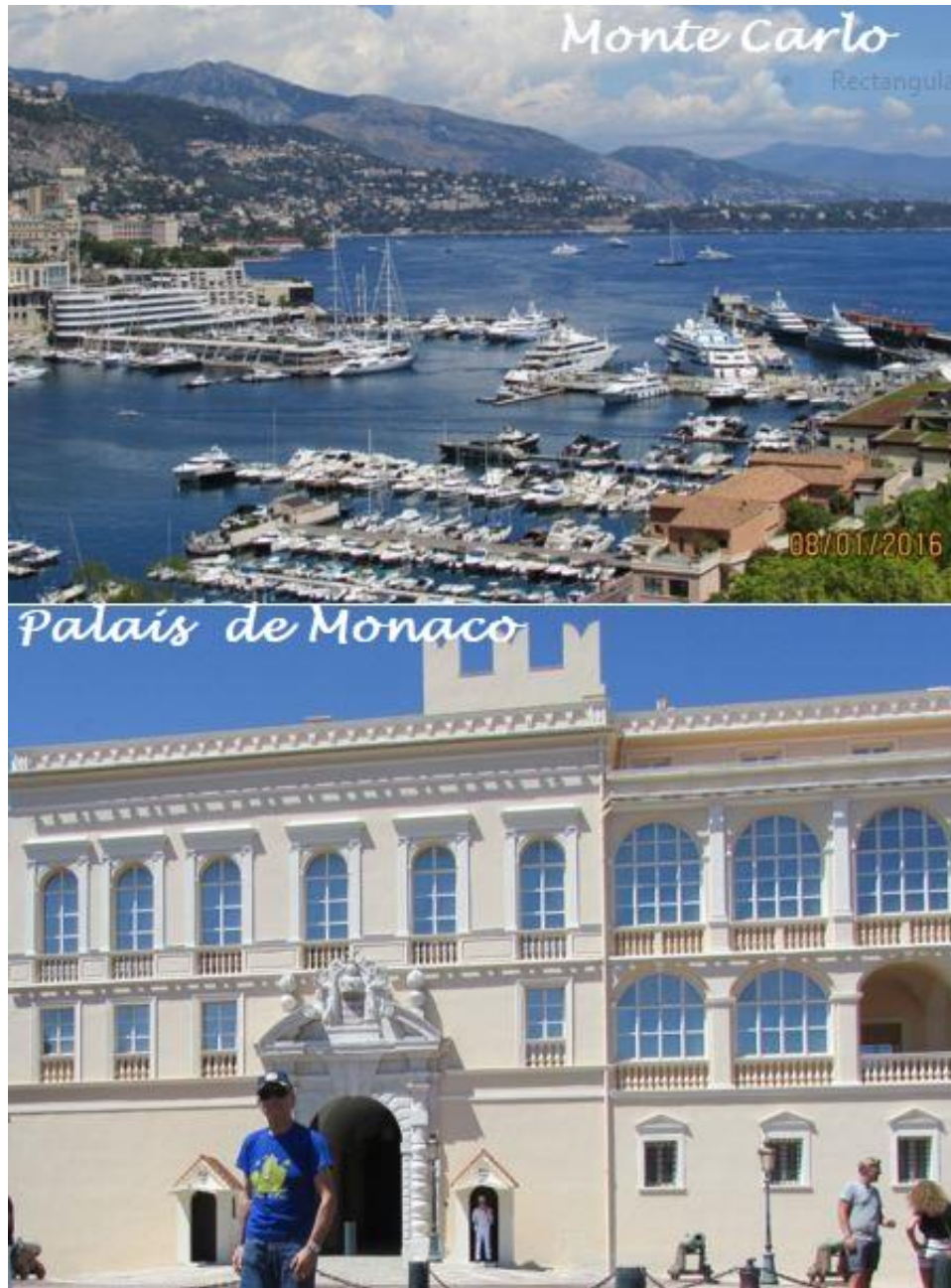
ΟΛΛΑΝΔΙΑ 59

ΒΕΛΓΙΟ 61

ΜΑΝΧΗ 63

ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΟΠΩΣ ΤΟΝ ΓΝΩΡΙΖΕ Ο ΗΡΩΔΟΤΟΣ 65

ΜΟΝΑΚΟ

Το Μονακό πήρε το όνομά του από τους Έλληνες, που απέπλευσαν από τη Φώκαια, που βρίσκεται στην ανατολική ακτή του Αιγαίου, και έχτισαν πολλές πόλεις και οικισμούς στη Γαλλική Ριβιέρα, με την πρώτη να είναι η Μασσαλία (Marseille) γύρω στο 600 π.Χ. Σύμφωνα με τον μύθο, ο **Ηρακλής** είχε περάσει από την περιοχή του σημερινού Μονακό και έδωσε όλους τους θεούς από εκεί. Μόνο γι' αυτόν χτίστηκε ένας ενιαίος ναός. Στα ελληνικά **μόνοικος =>..... monaxos>>>Monaco.**

Το Μονακό ελέγχεται από τη Γενοβέζικη οικογένεια Γκριμάλντι από το 1297. Έχει πληθυσμό λίγο λιγότερο από 40.000 και μόνο περίπου 10.000 είναι Μονεγάσκοι πολίτες. Είναι ένα κράτος έκτασης 2,1 τετραγωνικών χιλιομέτρων, που βρίσκεται περίπου 15 χιλιόμετρα από τα ιταλικά σύνορα. Είναι γνωστός ως φορολογικός παράδεισος και προσελκύει πλούσιους και διάσημους για πάνω από εκατό χρόνια. Ο Somerset Maugham περιέγραψε το Μονακό ως «ένα ηλιόλουστο μέρος για σκιερούς ανθρώπους». Ωστόσο, ο σημερινός πρίγκιπας Αλβέρτος αποφάσισε να βάλει την «ηθική στο επίκεντρο της ζωής» και άρχισε να ξεριζώνει επιχειρήσεις και άτομα που εμπλέκονται σε αμφισβητούμενες πρακτικές.

Η πρώτη μου επίσκεψη στο Μονακό ήταν το 1971 και το επισκέφτηκα πολλές άλλες φορές. Ήταν τον Σεπτέμβριο του 1981, μετά την υψηλή τουριστική περίοδο, όταν μπήκα στο PALAIS PRINCIER DE MONACO. Καθώς έβγαινα από την πύλη (φαίνεται πίσω μου στην εικόνα του 2016), ένα ροζ κάμπριο Rolls-Royce έμπαινε αργά. Στο πίσω κάθισμα ήταν η πριγκίπισσα Γκρέις, ντυμένη με έντονο κόκκινο φόρεμα. Έδειχνε υπέροχη και πολύ βασιλική. Δεν είχα αρκετό χρόνο για να τραβήξω μια φωτογραφία, σίγουρα θα προκαλούσα εκνευρισμό αν το έκανα. Φαινόταν ότι επέστρεφε από κάποιου είδους επίσημη εκδήλωση.

Δυστυχώς, πέθανε σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα ένα χρόνο αργότερα (13 Σεπτεμβρίου 1982, σε ηλικία 52 ετών). Υπήρχαν πολλές εικασίες για το τι προκάλεσε το ατύχημα. Επισήμως, υπέστη ένα ελαφρύ εγκεφαλικό, έχασε μια πολύ απότομη στροφή και οδήγησε το αυτοκίνητό της 40 μέτρα κάτω από μια απότομη πλαγιά. Υπήρχαν φήμες ότι η μικρή της κόρη Stephanie βρισκόταν στη θέση του οδηγού. Η αλήθεια είναι ότι ο δρόμος από το La Turbie (υψόμετρο περίπου 500 μέτρα) προς το Μονακό είναι πολύ επικίνδυνος για απρόσεκτους ή άπειρους οδηγούς.

Ήμουν με "σαββατική" ερευνητική άδεια στο Centre de Mise en Forme des Matériaux (Paristech) στη Σοφία Αντίπολη και ζούσα στο Juan-les-Pins/Antibes ακριβώς δυτικά της Νίκαιας, Σεπτέμβριος 1981 έως Ιούλιο 1982. Επισκεπτόμουν συχνά το Μονακό/Μόντε Κάρλο (ακριβώς ανατολικά της Νίκαιας) και έλεγξα όλες τις πιθανές διαδρομές για να φτάσω εκεί όσο το δυνατόν πιο γρήγορα. Ένα Σάββατο τον Οκτώβριο του 1981, μετά τη δύση του ηλίου, οδήγησα στο La Turbie κατά μήκος ενός αυτοκινητόδρομου και παρατήρησα ότι δεν υπήρχαν άλλα αυτοκίνητα στο τμήμα του δρόμου από το La Turbie στο Μονακό, κάτι που ήταν μάλλον απροσδόκητο. Οι πολλές στροφές ήταν πολύ τρομακτικές, ειδικά στο σκοτάδι. Επέστρεψα στο ίδιο ερευνητικό κέντρο στη Σοφία Αντίπολη το ακαδημαϊκό έτος 1988-1989 αλλά δεν πήρα ποτέ ξανά αυτόν τον δρόμο.

MONTE CARLO

Το παγκοσμίου φήμης CASINO OF MONTE-CARLO ιδρύθηκε στα τέλη του 1800 με σκοπό να τονώσει την οικονομία του σχεδόν χρεοκοπημένου πριγκιπάτου των μόλις 2 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Μετά τον 1ο Παγκόσμιο Πόλεμο, το Casino de Monte Carlo ήταν και πάλι σε οικονομικά προβλήματα, όπως και ολόκληρο το πριγκιπάτο. Έμπορος όπλων και βιομήχανος Basil Zaharoff κλήθηκε να αναλάβει την εταιρεία, η οποία τελικά έγινε πολύ κερδοφόρα.

Ζαχάρωφ γεννήθηκε ως Βασίλειος Ζαχαρίας στη Μικρά Ασία (Τουρκία) το 1849 από Έλληνες γονείς που είχαν ζήσει στη Ρωσία και άλλαξαν ελαφρώς το όνομά τους για να ακούγεται ρωσικό. Στην Αθήνα γνώρισε έναν Σουηδό κατασκευαστή όπλων και άρχισε να εργάζεται μαζί του ως έμπορος όπλων. Τελικά, ο Zaharoff έγινε ένας από τους πλουσιότερους ανθρώπους στη διάρκεια της ζωής του, γνωστός ως “έμπορος του θανάτου” για την πώληση όπλων και στις δύο πλευρές διαφόρων συγκρούσεων και επίσης μεγάλος ευεργέτης σε διάφορες οργανώσεις. Στη Βρετανία ανακηρύχθηκε “ιππότης” δύο φορές. Υπό τη διαχείρισή του το Καζίνο του Μόντε Κάρλο έγινε κερδοφόρο. Ο Zaharoff είναι η έμπνευση για το Stavro Blofeld στις 007 ιστορίες, του Ίαν Φλέμινγκ. Πέθανε το 1936.

Το 1953 ο μεγιστάνας της ναυτιλίας **Αριστοτέλης Ωνάσης** έγινε ο πλειοψηφικός ιδιοκτήτης της εταιρείας καζίνο και περίπου του 1/3 της έκτασης ολόκληρης της χώρας. Ο Ωνάσης ήταν επίσης Έλληνας γεννημένος στη Μικρά Ασία. Μετανάστευσε στην Αργεντινή και ήταν εισαγωγέας καπνού πριν επενδύσει στη ναυτιλία. Ο Ωνάσης χρησιμοποίησε τον γάμο του πρίγκιπα Ρενιέ με την Γκρέις Κέλι ως επιχειρηματική ευκαιρία για προβολή και έδωσε στο ζευγάρι ως γαμήλιο δώρο ένα γιοτ 45 μέτρων. Τα πράγματα κυλούσαν ομαλά για μερικά χρόνια, αλλά τελικά η σχέση με τον πρίγκιπα Ρενιέ επιδεινώθηκε λόγω διαφορετικών οραμάτων. Ο Ωνάσης ήθελε το Μόντε Κάρλο να παραμείνει ένα θέρετρο αποκλειστικής πελατείας. Το όραμα του Ρενιέ ήταν οι μαζικές τουριστικές εξελίξεις.

Τελικά, ο Ωνάσης αναγκάστηκε να πουλήσει την περιουσία του και έφυγε από τη χώρα στα τέλη της δεκαετίας του 1960. Το Μονακό έχει τώρα 39.000 κατοίκους και το υψηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ στον κόσμο. Το άγαλμα του Ωνάση δεν βρίσκεται στο Μονακό, αλλά στο ελληνικό νησί της Λευκάδας .

Έπαιξα ποτέ στο καζίνο του Μόντε Κάρλο; Είμαι ένας από τους ελάχιστους Έλληνες που δεν ξέρω να παίζω χαρτιά και δεν έχω καμία διάθεση να μάθω. Ωστόσο, στις 31 Δεκεμβρίου 1988, ακολουθώντας την ελληνική παράδοση για την τελευταία μέρα του χρόνου, πήγα.....για τζόγο στο καζίνο. Έπαιξα αμερικάνικη ρουλέτα για μερικές ώρες μέχρι που κουράστηκα και έφυγα με απώλεια όχι μεγαλύτερη από 50 \$. Η εορταστική ατμόσφαιρα και το να ακούω επανειλημμένα το αυθεντικό « rien ne va plus» άξιζε τα μέτρια έξοδα μου.

ΝΙΚΑΙΑ, ΓΑΛΛΙΑ

Η Νίκαια απέχει μόλις 15 χιλιόμετρα από το Μονακό και 30 χιλιόμετρα από τα ιταλικά σύνορα και είναι η μεγαλύτερη πόλη στη Γαλλική Ριβιέρα (Κυανή Ακτή), με πληθυσμό περίπου 350.000 κατοίκους και αστική περιοχή συνολικά περίπου ένα εκατομμύριο κατοίκους. Οι ντόπιοι είναι περήφανοι για την πολιτιστική τους κληρονομιά που χρονολογείται από τον 4ο αιώνα π.Χ. Έλληνες ναυτικοί από την πόλη της **Φώκαιας** της Μικράς Ασίας, κοντά στη Σμύρνη

της σημερινής Τουρκίας, είχαν δημιουργήσει μια αποικία στη Μασσαλία και στη συνέχεια σε άλλες περιοχές των γαλλικών ακτών της Μεσογείου. Μετά από επιτυχή έκβαση της μάχης, ονόμασαν την πόλη ΝΙΚΑΙΑ, από τη **Νίκη (Θεά της νίκης)**. Υπάρχουν δρόμοι, καταστήματα, ξενοδοχεία, ταξιδιωτικά γραφεία, αθλητικοί σύλλογοι και ένας τηλεοπτικός σταθμός με το όνομα **Phocéen**.

Υπάρχουν επίσης μερικά ρωμαϊκά ερείπια στην περιοχή Cimiez της Νίκαιας. Στους μεσαιωνικούς χρόνους, η Νίκαια διοικούνταν είτε από Γάλλους είτε από Ιταλούς ευγενείς. Το 1860 η πόλη και η γύρω περιοχή παραχωρήθηκαν στη Γαλλία μετά από κάποιου είδους δημοψήφισμα. Περίπου το ένα τέταρτο του πληθυσμού κατέφυγε στην Ιταλία ισχυριζόμενος ότι η ψηφοφορία ήταν νοθευμένη. Ο Ιταλός πατριώτης και επαναστάτης Giuseppe Garibaldi, γεννήθηκε στη Νίκαια και ήταν ένας από εκείνους που εναντιώθηκαν στην εκχώρηση στη Γαλλία.

Από τον 17ο αιώνα, ο ήπιος χειμωνιάτικος καιρός με μέτριες βροχοπτώσεις άρχισε να προσελκύει Άγγλους και Ρώσους αριστοκράτες, συμπεριλαμβανομένων βασιλιάδων και τσάρων. Στους Άγγλους Lords και Ladies άρεσε να περπατούν κατά μήκος της προκουμιάς και χρηματοδότησαν την κατασκευή του πρώτου τμήματος του παραλιακού δρόμου, στις αρχές του 1800. Από τις αρχές του 1800 ονομάζεται Promenade des Anglais. Μεταξύ των **αξιοσημείωτων επισκεπτών**, η βασίλισσα Βικτώρια και ο γιος της (αργότερα ο βασιλιάς) Εδουάρδος VII, πέρασαν αρκετούς χειμώνες στη Νίκαια. Ο διάδοχος Νικόλαος της Ρωσίας πέθανε στη Νίκαια το 1865, σε ηλικία 21 ετών. Η αρραβωνιαστικιά του, πριγκίπισσα Ντάγκμαρ της Δανίας παντρεύτηκε τον αδελφό του (μετέπειτα) Τσάρο Αλέξανδρο Γ'. Η Ντάγκμαρ (γνωστή με το ρωσικό της όνομα ως Μαρία Φεοντόροβνα) και ο Αλέξανδρος ήταν γονείς του τελευταίου Τσάρου της Ρωσίας, Νικολάου Β'. Η Ντάγκμαρ ήταν επίσης αδερφή του βασιλιά της Ελλάδας Γεωργίου Α'.

Όσο για μένα, φοβόμουν να επισκεφτώ την Ελλάδα για τις καλοκαιρινές μου διακοπές, όταν τη χώρα γέννησής μου κυβερνούσε μια καταπιεστική στρατιωτική χούντα (1967-74) και ερχόμουν στη Γαλλική Ριβιέρα. Έχω ζήσει επίσης στη Γαλλική Ριβιέρα, για περισσότερο από ενάμιση χρόνο, με άδεια (1981-82 και 1988-89) σε ένα ερευνητικό κέντρο στην κοντινή Σοφία Αντίπολη. Έχω επισκεφθεί την περιοχή πολλές άλλες φορές, με πιο πρόσφατη το καλοκαίρι του 2016. Μιλώ καλά τα γαλλικά, έχω ταξιδέψει πολύ μεταξύ Μονακό στα ανατολικά και Σεντ Τροπέ στα δυτικά, και νιώθω σαν στο σπίτι μου σε αυτήν την περιοχή.

Η όμορφη Promenade des Anglais ήταν ο τόπος σφαγής στις 14 Ιουλίου 2016 (Ημέρα της Βασίλης, Εθνική Ημέρα της Γαλλίας). Ένας τρομοκράτης οδήγησε ένα φορτηγό σε πλήθος που παρακολουθούσε επίδειξη πυροτεχνημάτων και σκότωσε 86 ανθρώπους, κυρίως μικρά παιδιά.

ΒΟΥΝΑ κοντά στη Νίκαια

Auron, near Nice, France

La Foux d' Allos, near Nice, France

Οι φωτογραφίες είναι από χιονοδρομικά κέντρα που επισκέφτηκα πολύ καιρό πριν (1982), όταν έμεινα για ένα χρόνο στο Antibes/Juan-Les-Pins. Κατά τη δεύτερη παραμονή μου (1988-1989) για περίπου 8 μήνες, ήμουν πολύ απασχολημένος με τα ταξίδια σε άλλα μέρη της Ευρώπης και δεν πήγα ποτέ για σκι.

Η Γαλλική Ριβιέρα φημίζεται για τη διάσημη ακτογραμμή της, αλλά οι παραλίες δεν με εντυπωσίασαν πραγματικά. Οι ελληνικές νησιωτικές παραλίες υπερτερούν κατά πολύ. Ωστόσο, μου έκαναν μεγάλη εντύπωση αυτές οι δύο χιονοδρομικές περιοχές που απέχουν λιγότερο από 100 χλμ. από τη Μεσόγειο. Μεγάλα βουνά, πολύ χιόνι και στο **La Foux d'Allos** είχε υπέροχη ηλιοφάνεια όλη την εβδομάδα που ήμουν εκεί. Το συνολικό μήκος των πίστων σκι στο Foux To D'Allos είναι πάνω από 200 χιλιόμετρα (!). Το υψηλότερο υψόμετρο είναι 2575 m και το χαμηλότερο 1760 m. Ο συνδυασμός του χιονιού των Άλπεων και του μεσογειακού ήλιου ήταν υπέροχος κατά την επίσκεψή μου. Συνάντησα μερικές πολύ απαιτητικές πίστες σκι στο **Auron** και χιλιάδες σκιέρ. Υπάρχει και το **Isola 2000** σε γειτονική ορεινή περιοχή, αλλά δεν έχω πάει εκεί. Ωστόσο, έκανα σκι για μια μέρα στο **Limone** , **Piemonte** στην Ιταλία, σε κοντινή απόσταση από τη Νίκαια με το τρένο.

Μακριά από τις ακτές της Μεσογείου υπάρχουν μερικά πολύ όμορφα χωριά. **Saint-Paul-de-Vence** στους λόφους, λιγότερο από 10 χλμ από την προκουμαία. Έχει στενά δρομάκια και πολύ γοητευτική αρχιτεκτονική χωριού. Είναι γνωστό για ένα μουσείο μοντέρνας τέχνης και για το ότι είναι δημοφιλές στους καλλιτέχνες και τους αστέρες του κινηματογράφου.

Grasse , μια πόλη με πληθυσμό περίπου 50.000 κατοίκων, θεωρείται η παγκόσμια πρωτεύουσα των αρωμάτων. Είναι πιο μακριά από τη Νίκαια προς τα δυτικά, αλλά όχι πολύ μακριά από τις ακτές της Μεσογείου.

ANTIMPEΣ /JUAN-LES-PINS

ICI
NIKOS KAZANTZAKI

POÈTE ET ECRIVAIN 1893-1957

S'ARRETA
POUR TERMINER SON ŒUVRE

ANTIBES QU'IL CHOISIT
D'ETAIT ENCORE LA GRECE

" JE NE CRAINS RIEN
JE N'ESPÈRE RIEN
JE SUIS LIBRE "

Η ANTIBES βρίσκεται μόλις 15 χλμ δυτικά της Νίκαιας. Ιδρύθηκε τον 4ο αιώνα π.Χ. από τους Φωκαείς της Μασσαλίας ως Αντίπολη (απέναντι από την πόλη (Νίκαια)). Ήμουν σε ερευνητική άδεια (1981-82 και 1988-89) στο Centre de Mise en Forme des Materiaux (Paristech) στη **Sophia Antipolis**, το οποίο είναι επιστημονικό και τεχνολογικό πάρκο (βρίσκεται λίγα μόλις χιλιόμετρα σε μια δασώδη περιοχή).

Το Juan-les-Pins είναι μια συνοικία της Αντίμπ γεμάτη ξενοδοχεία, εστιατόρια, καφέ και beach bar. Το Cap d'Antibes είναι ως επί το πλείστον μια περιοχή με περιφραγμένες βίλες και κτήματα, και πολυτελή γιοτ αγκυροβολημένα στο λιμάνι. Ο Peter Sarstedt στην επιτυχία του "Where Do You Go To My Lovely" το 1969, για μια νεαρή γυναίκα που κατάφερε να γίνει μέρος του τζετ-σετ, ήταν στην πρώτη θέση. Εδώ είναι μερικοί από τους στίχους: «... Πηγαίνεις στα πάρτι της πρεσβείας, Όπου μιλάς στα ρωσικά και στα ελληνικά..... στις καλοκαιρινές διακοπές, πηγαίνεις στο Juan-les-Pins».

Εκεί έχουν ζήσει **συγγραφείς και καλλιτέχνες** όπως ο **Ιούλιος Βερν**, ο **Βίκτωρ Ουγκώ**, ο **Νίκος Καζαντζάκης**, ο **Γκράχαμ Γκριν**, ο **Έρνεστ Χέμινγουεϊ**, ο **Μονέ**, ο **Πικάσο** . Το Château de la Croë ήταν κάποτε η έδρα του Δούκα (Εδουάρδος VIII) και της Δούκισσας (Γουόλις Σίμπσον) του Ουίνδσορ. Στη συνέχεια ανήκε στον Έλληνα μεγιστάνα της ναυτιλίας Σταύρο Νιάρχο και τώρα στον Ρώσο ολιγάρχη Ρομάν Αμπράμοβιτς. Το ακίνητο κατασχέθηκε από τη γαλλική κυβέρνηση τον Απρίλιο του 2022, λόγω της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Η παραθαλάσσια βίλα όπου έμεναν ο **Scott** και η **Zelda Fitzgerald** μετατράπηκε στο ξενοδοχείο 5 αστερών **Belles Rives**. The Great Gatsby γράφτηκε εν μέρει εκεί. Η παραθαλάσσια βίλα όπου έζησε ο Πικάσο το 1946 είναι πλέον μουσείο, με συλλογή έργων τέχνης Πικάσο.

Επιτρέψτε μου να μεταφράσω αυτό που είναι γραμμένο στην πλάκα στο σπίτι όπου έμενε ο Καζαντζάκης: **Εδώ έμεινε για να ολοκληρώσει το έργο του ο ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ(Σ), ποιητής και συγγραφέας 1883-1957. ΑΝΤΙΜΠΕΣ ΠΟΥ ΔΙΑΛΕΞΕ ΗΤΑΝ ΑΚΟΜΑ ΕΛΛΑΔΑ. "Δεν φοβάμαι τίποτα, δεν ελπίζω τίποτα, είμαι ελεύθερος "**

KANNES

Κάννες απέχουν λιγότερο από 10χλμ. από το Antibes/Juan-les-Pins. Στη μισή απόσταση περίπου, ο παραλιακός δρόμος περνά μπροστά από το Château de l'Horizon , μια κατοικία με σημαντική ιστορία. Πριν από τον δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο το επισκέπτονταν συχνά πολλοί πολιτικοί και διασημότητες, όπως ο Ουίνστον Τσόρτσιλ, ο Λόιντ Τζορτζ και ο Δούκας (Εδουάρδος VIII) και η Δούκισσα του Ουίνδσορ. Στις παραμονές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, χρησίμευε ως τόπος συνάντησης μεταξύ Βρετανών και Γάλλων κυβερνητικών αξιωματούχων. Αργότερα αγοράστηκε από τον πρίγκιπα Aly (Aga) Khan, ο οποίος ζούσε εκεί με τη Rita Hayworth στις αρχές της δεκαετίας του 1950. Τώρα ανήκει στη βασιλική οικογένεια της Σαουδικής Αραβίας.

Ο Aly Khan ήταν ένας πλούσιος κοινωνικός και Πακιστανός διπλωμάτης γνωστός για τον υπερβολικό τρόπο ζωής του. Ήταν γιος του Αγά Χαν Γ' και πατέρας του Αγά Χαν Δ'. Ο σημερινός (Καρίμ) Αγά Χαν Δ' είναι ο θρησκευτικός αρχηγός περίπου 15 εκατομμυρίων Νιζάρι Ισμαηλιτών, μιας αίρεσης του σιιτικού Ισλάμ. Η περιουσία του υπολογίζεται σε περισσότερα από 10 δισεκατομμύρια δολάρια.

Στις Κάννες, ο παραλιακός δρόμος γίνεται Boulevard de la **Croisette** με τα φοινικόδενδρα. Το πολυτελές ξενοδοχείο Carlton Intercontinental είναι το μέρος όπου μένουν οι περισσότεροι αστέρες του κινηματογράφου κατά τη διάρκεια του **Φεστιβάλ των Καννών** , που πραγματοποιείται κάθε χρόνο τον Μάιο. Το Le Palais des Festivals et des Congrès απέχει δέκα λεπτά με τα πόδια από εκεί. Τα καφέ στα πεζοδρόμια είναι γεμάτα κόσμο κατά τη διάρκεια του Φεστιβάλ Κινηματογράφου, αλλά σε μια περίπτωση κατάφερα να καθίσω με υπέροχη θέα των διασημοτήτων του κινηματογράφου που περνούσαν. Υπάρχει πολύ bling-bling κατά μήκος του Croisette . Μακριά από την Κρουαζέτα , οι Κάννες φαίνεται να είναι υπερχτισμένες.

SAINT-TROPEZ

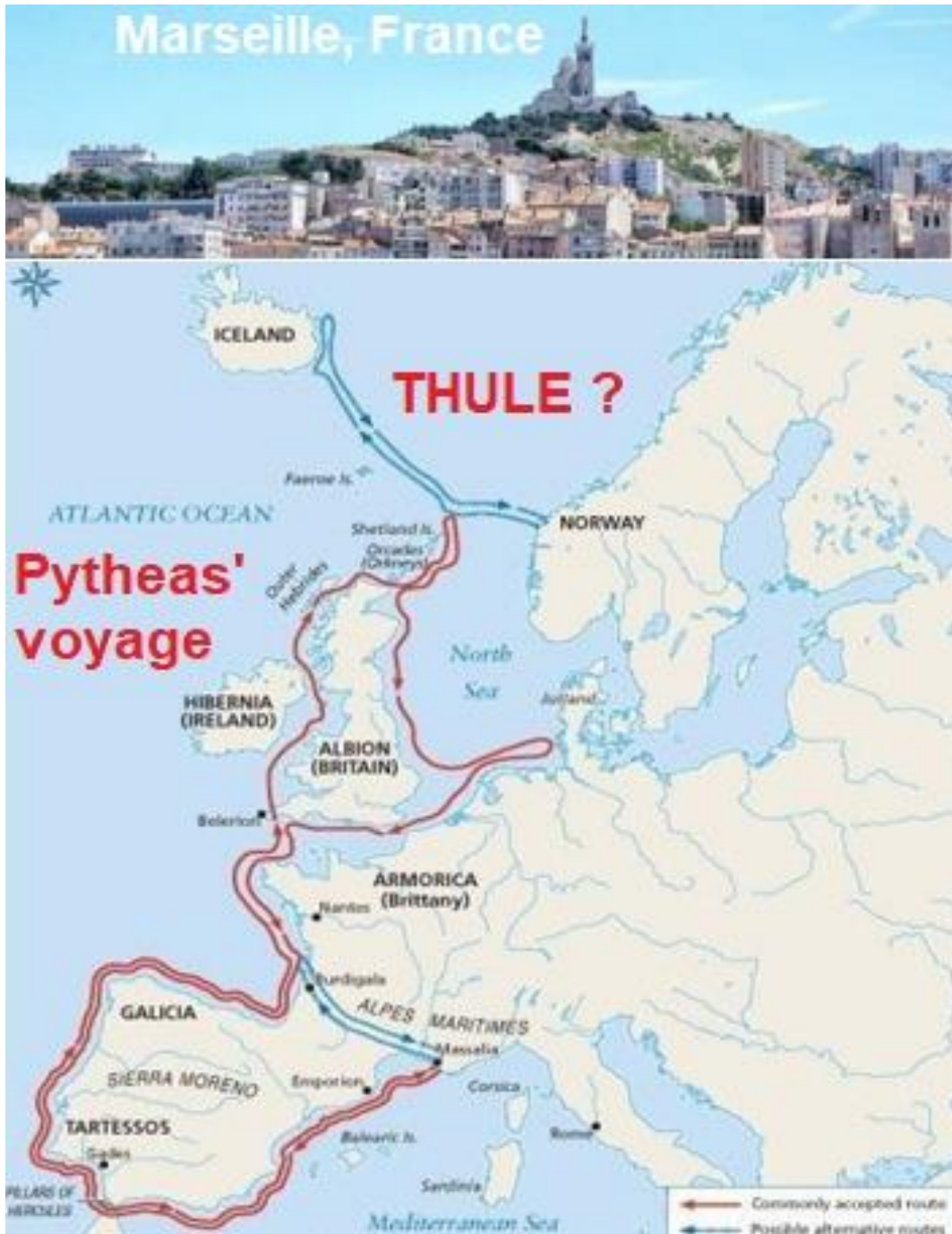

Το Saint-Tropez είναι το επίκεντρο της Γαλλικής Ριβιέρας (**Côte d'Azur, Κυανή Ακτή**) . Έχει πολύ μεγάλη ιστορία που χρονολογείται από τους Φωκαείς της Μασσαλίας. Είχαν ιδρύσει την **Αθηνόπολη** σύμφωνα με τον Ρωμαίο συγγραφέα και φιλόσοφο Πλίνιο τον Πρεσβύτερο. Η ακριβής τοποθεσία δεν είναι γνωστή, αλλά εικάζω ότι ήταν στο πιο εσωτερικό σημείο του Golfe de Saint Tropez, στο Port Grimaud, 6 χλμ. από το σημείο όπου τραβήχτηκε η φωτογραφία μου. Υπάρχει ένα ξενοδοχείο Athenopolis , το οποίο βρίσκεται κοντά στο φυσικό λιμάνι του Port Grimaud.

Le Senequier είναι το μέρος για να δείτε και να σας δουν. Η **Plage de Pampelonne** είναι η πιο διάσημη παραλία, μήκους περίπου 5 χιλιομέτρων. Το ψαροχώρι St. Tropez έγινε το αγαπημένο παραθαλάσσιο θέρετρο του διεθνούς jet-set μετά την ταινία *And God Created Woman (Et Dieu... créa la femme)* , με την **Brigitte Bardot** , γυρίστηκε εκεί το 1956. Η μετεωρική φήμη είχε ως αποτέλεσμα στην κατασκευή επαύλεων με τιμή πολλών εκατομμυρίων ευρώ, σε εκατοντάδες καταστήματα, καφέ και εστιατόρια και σε χιλιάδες σκάφη αναψυχής και γιοτ στο Golfe de St. Tropez.

Παρά την υπερβολική επίδειξη πλούτου, το St. Tropez διατηρεί τη γοητεία της μικρής πόλης. Οι Tropéziens ήταν ευγνώμονες στην Bardot και της έδωσαν μια εξαιρετική άδεια να «ιδιωτικοποιήσει» την παραλία μπροστά από τη βίλα της (la Madrague) επιτρέποντάς της να χτίσει τοίχους στην άκρη του νερού. Για μένα, ήταν εύκολο να οδηγήσω στο St. Tropez από την έδρα μου στο Antibes/Juan-les-Pins, τους μήνες Φθινόπωρο/Χειμώνα/Άνοιξη, σε περίπου μιάμιση ώρα. Κάποτε, όμως, έκανα το λάθος να οδηγήσω εκεί τον Αύγουστο και μου πήρε 6 ώρες, στα τέλη της δεκαετίας του 1990.

ΜΑΣΣΑΛΙΑ (ΜΑΣΣΑΛΙΑ)

Έχω επισκεφθεί τη **Μασσαλία** (Marseille) δύο ή τρεις φορές. Είναι η τρίτη μεγαλύτερη πόλη της Γαλλίας με πληθυσμό περίπου 2 εκατομμύρια (συμπεριλαμβανομένων των προαστίων). Δεν είναι μέρος της Γαλλικής Ριβιέρας και δεν προσελκύει μεγάλο αριθμό τουριστών όπως η Νίκαια, αλλά έχει μια μακρά και συναρπαστική ιστορία. Η ίδρυση της **Μασσαλίας** (σημερινή Μασσαλία) είναι μια ιστορία, τυλιγμένη σε έναν θρύλο, μέσα σε έναν μύθο: Γύρω στο 600 π.Χ. Έλληνες άποικοι έφτασαν από τη Φώκαια, που βρίσκεται στις ακτές του Αιγαίου της Μικράς Ασίας, κοντά στη σύγχρονη Σμύρνη. Αμέσως μετά την άφιξη, ο αρχηγός των Φωκαέων, Πρώτις, προσκλήθηκε από τον αρχηγό της τοπικής φυλής, Nannus, σε ένα γλέντι όπου η κόρη του, Γύπτις, αναμενόταν να διαλέξει σύζυγο ανάμεσα σε πολλούς μνηστήρες προσφέροντας ένα τελετουργικό κύπελλο κρασί (σύμφωνα με μια εκδοχή), ένα κύπελλο νερό (κατά άλλη). Η Γύπτις πρόσφερε το κύπελλο στον Έλληνα.

Η ετυμολογία της Μασσαλίας (που έγινε Marseille) δεν είναι ξεκάθαρη. Μπορεί να είναι ελληνικό ή ίσως προελληνικό. Έχουν προταθεί αρκετές υποθέσεις. La Marseillaise είναι το όνομα του γαλλικού εθνικού ύμνου: « *Allons enfants de la Patrie, Le jour de gloire est arrivé. Contre nous de la tyrannie ....* ». Τραγουδήθηκε από εθελοντές από τη Μασσαλία στους δρόμους του Παρισιού το 1792.

Μασσαλία έγινε σημαντικός εμπορικός σταθμός στη Μεσόγειο με πληθυσμό 50.000 κατοίκους. Ο πιο διάσημος από τους Μασσαλούς ήταν ο **Πυθέας** που, γύρω στο 330 π.Χ., έκανε ένα ταξίδι για να εξερευνήσει τις άκρες του τότε γνωστού κόσμου. Έκανε τον γύρο του νησιού των Πρυτανικών * (το Π μεταγράφηκε ως Β αργότερα από τους Ρωμαίους). Εκτίμησε το μήκος της ακτογραμμής σε 4.450 μίλια ή 4.260 μίλια, ανάλογα με τους παράγοντες μετατροπής (από την αρχαία σταδία σε μίλια). Σύμφωνα με πρόσφατες μετρήσεις, το μήκος της ακτογραμμής της Βρετανίας είναι 4.548 μίλια [από το βιβλίο του Sir Barry Cunliffe «The Extraordinary Voyage of Pytheas the Greek»].

-

*Ο επικός ποιητής Edmund Spenser (τον 16ο αιώνα) στο "The Faerie Queene", συνέδεσε το όνομα της Βρετανίας, όχι με την Πρυτανική του Πυθέα, αλλά με την Κρητική παρθένα θεά Britomartis (Βριτόμαρτις), αλληγορικά βασίλισσα Ελισάβετ Α. Η ποιητική άδεια οδήγησε σε ψευδή ετυμολογία και στο... Richard Branson's Virgin Stores, Virgin Atlantic, Virgin Media και British Virgin Islands. Αυτή είναι μια άλλη ιστορία τυλιγμένη σε έναν θρύλο μέσα σε έναν μύθο

ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ, ΙΣΠΑΝΙΑ

Νοέμβριος 2011

Η Βαρκελώνη είναι η πρωτεύουσα της αυτόνομης περιοχής της **Καταλονίας**, της οποίας η μυθολογική προέλευση ανάγεται στον Ηρακλή. Υπήρξε η άποψη ότι το όνομα προήλθε από τον Hamilcar Barca πατέρα του Αννίβα, χωρίς πολλά ιστορικά ή αρχαιολογικά στοιχεία. Ήταν μια αποικία με ειδικά προνόμια υπό τους Ρωμαίους.

Ισπανικά (καστιλιάνικη διάλεκτος) ομιλούνται στη Βαρκελώνη, αλλά τα δύο τρίτα του πληθυσμού μιλούν επίσης καταλανικά. Η **καταλανική** γλώσσα (η οποία αποτελείται κυρίως από ισπανικές και γαλλικές λέξεις) απαγορεύτηκε στα σχολεία κατά τη διάρκεια της δικτατορίας του Φράνκο. Το σύγχρονο αυτονομιστικό κίνημα μπορεί να ανιχνευθεί ίσως στη φρανκιστική καταστολή της γλώσσας και του πολιτισμού τους. Οι Καταλανοί είχαν σχηματίσει μια μεγάλη θαλάσσια δύναμη στη Μεσόγειο ανταγωνιζόμενοι τη Βενετία και τη Γένοβα. Κυβέρνησαν σημαντικό μέρος της Ελλάδας τον 14ο ^{αιώνα}. Από τα τέλη του 1400 η Καστίλλη και η Καταλονία ενώθηκαν, διατηρώντας την τοπική αυτονομία.

La Sagrada Familia της Βαρκελώνης σχεδιάστηκε από τον Antoni Gaudí με το δικό του και εύκολα αναγνωρίσιμο στυλ. Είναι το πιο εμβληματικό ορόσημο της Βαρκελώνης. **To La Pedrera** είναι άλλο ένα από τα πιο αξιοθαύμαστα έργα του Γκαουντί.

Υπάρχει ένα άγαλμα του **Χριστόφορου Κολόμβου (Cristobal Colon, στα ισπανικά)** στην κορυφή μιας στήλης κοντά στην προκουμαία. Σύμφωνα με τους επικρατέστερους ιστορικούς, γεννήθηκε στη Γένοβα της Ιταλίας. Ωστόσο, ο ατρόμητος πλοηγός, που ανακάλυψε την Αμερική, δεν αποκάλυψε ποτέ τη δική του ταυτότητα. Με βάση γλωσσικά και άλλα στοιχεία, οι σύγχρονοι ιστορικοί έχουν προτείνει διάφορες υποθέσεις. Αυτά περιλαμβάνουν ενδεικτικά την Καταλανική καταγωγή, την Καταλανο-Εβραϊκή καταγωγή, την Ισπανική ευγενή καταγωγή και Πορτογάλο ευγενή πατέρα-Εβραία μητέρα. Αν είχε εβραϊκές ρίζες, είχε έναν καλό λόγο που δεν ήθελε να αποκαλύψει την ταυτότητά του. Λίγους μήνες πριν από την αναχώρηση για το πρώτο του ταξίδι στις 3 Αυγούστου 1492, οι Εβραίοι έλαβαν εντολή να εγκαταλείψουν την Ισπανία από τον βασιλιά Φερδινάνδο και τη βασίλισσα Ισαμπέλα, που ήταν υποστηρικτές του Κολόμβου. Φυσικά, θα είχε επίσης έναν καλό λόγο να κρύψει την ταυτότητά του αν ήταν Καταλανός πειρατής (σύμφωνα με άλλη υπόθεση) που είχε πολεμήσει κατά του στέμματος της Ισπανίας ή αν είχε γεννηθεί νόθος. Όπως θα μπορούσε να είχε πει ο Ουίνστον Τσόρτσιλ, η καταγωγή του Κολόμβου είναι ένας γρίφος, τυλιγμένος σε ένα μυστήριο, μέσα σε ένα αίνιγμα.

BALENOIA

Η Βαλένθια είναι η τρίτη μεγαλύτερη πόλη της Ισπανίας, μετά τη Μαδρίτη και τη Βαρκελώνη, με πληθυσμό στην περιοχή του μετρό περίπου 2 εκατομμύρια. Είναι η πρωτεύουσα μιας αυτόνομης περιοχής με το ίδιο όνομα. Η τοπική καταλανική διάλεκτος (βαλενθιανή) καταπιέστηκε κατά τη διάρκεια της δικτατορίας του Φράνκο. Είδα πολλές πινακίδες στη βαλενθιανή, αλλά δεν άκουσα κανέναν να τη μιλάει. Δεν υπάρχει αυτονομιστικό κίνημα όπως την Καταλονία.

Η Βαλένθια καταλήφθηκε από Βέρβερους και Άραβες Μαυριτανούς από το 714 έως το 1238. Ο Rodrigo Diaz de Vivar (περισσότερο γνωστός με τον αραβικό τίτλο του ως El Cid) κατέκτησε τη Βαλένθια τον 11ο αιώνα. Σύμφωνα με τον μύθο είχε επίσης μια μεταθανάτια νίκη κατά την πολιορκία της Βαλένθια. Η τρίωρη επική ταινία (El Cid, 1961) με Charlton Heston και Sophia Loren βασίζεται σε αυτό το έπος.

Για μένα η Βαλένθια φαινόταν περισσότερο μια πόλη νεωτερικότητας παρά παράδοσης. Εκεί που τράβηξα τη φωτογραφία μου είναι προφανώς η αρχιτεκτονική **Calatrava**, στη γιγαντιαία Ciudad de las Artes y de las Ciencias. Ο Σαντιάγο Καλατράβα γεννήθηκε και σπούδασε στη Βαλένθια, πριν πάει στη Ζυρίχη (ETH) για δεύτερο πτυχίο.

Ο παραλιακός δρόμος στην κάτω εικόνα είναι πολύ όμορφος και υπάρχουν πολλά εστιατόρια στην περιοχή. Σε μια προηγούμενη επίσκεψη, έτυχε να βρίσκομαι στη Βαλένθια τον Μάρτιο του 2008, κατά τη διάρκεια του **φεστιβάλ Fallas**, όταν γιορτάζουν την άφιξη της Άνοιξης, με παρελάσεις, χορευτικά, πυροτεχνήματα στο δρόμο και ταυρομαχίες. Θυμάμαι ότι είχα τελειώσει τις διαλέξεις μου, πήρα ένα ταξί και έφτασα στην ώρα μου για να παρακολουθήσω το κάψιμο των τεράστιων ομοιωμάτων από χαρτί και να δω και να ακούσω τα εξαιρετικά δυνατά πυροτεχνήματα. Σίγουρα ξέρουν πώς να οργανώνουν φιέστες στην Ισπανία, με το τρέξιμο των ταύρων στην Παμπλόνα (τον Ιούνιο), Fallas στη Βαλένθια και το πέταγμα ντομάτας (τον Αύγουστο) στο Buñol, περίπου 40 χιλιόμετρα από τη Βαλένθια.

ΜΑΡΜΠΕΛΛΑ

Ήταν Νοέμβριος του 2011, όταν πήρα το τρένο από τη Βαρκελώνη για **Μάλαγα**, περίπου 1000 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά. Είναι μια όμορφη πόλη μισού εκατομμυρίου, η γενέτειρα του **Πάμπλο Πικάσο**. Δύο Μουσεία έχουν πολλά από τα έργα του, δωρεά από μέλη της οικογένειάς του. Έμεινα για λίγες μέρες στο **Puerto Banús**, που είναι μια μαρίνα που περιβάλλεται από εστιατόρια, μπαρ και πολυτελή καταστήματα. Είναι το τουριστικό κέντρο της **Κόστα ντελ Σολ**, περίπου 80 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά της Μάλαγα και 80 χιλιόμετρα βορειοανατολικά του Γιβραλτάρ. Μου πήρε περίπου δύο ώρες για να περπατήσω αργά στην όμορφη παραλία από το Puerto Banús στη **Marbella**.

Αν και ήταν εκτός εποχής κατά την επίσκεψή μου, ο καιρός ήταν εκπληκτικά ήπιος, αλλά όχι για κολύμπι. Σύμφωνα με την τοπική λαογραφία, το όνομα οφείλεται στη βασίλισσα Isabel la Católica, η οποία αναφώνησε «que mar bella» βλέποντας την υπέροχη ηλιόλουστη ακτογραμμή.

Η Μάλαγα και η γύρω περιοχή ήταν στην πλευρά των Ρεπουμπλικανών κατά την έναρξη του ισπανικού εμφυλίου πολέμου (Ιούλιος 1936), αλλά υπέστησαν μια καταστροφική ήττα από τις συνδυασμένες Εθνικιστικές (Φρανκιστικές) και Ιταλικές δυνάμεις τον Φεβρουάριο του 1937.

Η Costa del Sol γνώρισε μια εκρηκτική οικονομική ανάπτυξη με την άνθηση του τουρισμού, από τις αρχές της δεκαετίας του 1960. Τα μεγάλα τμήματα της γραφικής ακτογραμμής, από το Πουέρτο Μπανούς έως τη Μάλαγα και πέρα, έχουν επηρεαστεί σοβαρά από τις ραγδαίες εμπορικές και οικιστικές εξελίξεις.

GIBRALTAR

NAPOLI
1965.08.29

Όπως λένε οι στίχοι «It was a very good year» (1965): Είχα τελειώσει τις σπουδές μου στο ΕΜ Πολυτεχνείο Αθηνών και έλαβα υποτροφία για διδακτορικό στο Washington University, St. Louis, MO, USA. Έλαβα επίσης μια ταξιδιωτική επιχορήγηση Fulbright για το ταξίδι μου στη Νέα Υόρκη, με το υπερωκεάνιο Queen Frederica. Το πλοίο αναχώρησε από το λιμάνι του Πειραιά, το απόγευμα, στις 27 Αυγούστου. Την επόμενη μέρα φτάσαμε στη Μεσσήνη το απόγευμα και μετά στο Παλέρμο, στη Σικελία, όπου αποβιβάστηκαν κάποιοι επιβάτες. Το πρωί της 29ης Αυγούστου φτάσαμε στη Νάπολη (Νάπολη, Νεάπολις). Η φωτογραφία μου τραβήχτηκε καθώς αποβιβαζόμουν για μια περιοδεία μισής ημέρας.

Η Μεσόγειος ήταν πολύ ήρεμη καθώς πλέουμε δυτικά. Το πλοίο αγκυροβόλησε μερικά χιλιόμετρα μακριά από τον **Βράχο του Γιβραλτάρ**, αργά το απόγευμα της 31ης Αυγούστου, για μερικές ώρες. Βλέποντας την άνω των 400 μέτρων σιλουέτα του βράχου, που υψώνεται από τη θάλασσα, δεν είχα καμία αμφιβολία στο μυαλό μου ότι αυτός ήταν ένας από τους **Στύλους του Ηρακλή (Ήράκλειαι Στήλαι)**. Ο πυλώνας στην αφρικανική πλευρά δεν είναι τόσο προφανής, με δύο διεκδικητές να είναι ο Monte Hacho, στην ελεγχόμενη από την Ισπανία Θέουτα και ο Jebel Musa στο Μαρόκο. Οι Στύλοι του Ηρακλή εμφανίζονται στο εθνόσημο της Ισπανίας και της Ανδαλουσίας. Μάλιστα, στο έμβλημα της Ανδαλουσίας ένα τόξο ενώνει τις δύο στήλες με τη λατινική επιγραφή: «DOMINATOR HERCULES FUNDATOR».

Σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία, ο Ηρακλής έπρεπε να ταξιδέψει δυτικά για να φέρει τα βοοειδή του Γηρυώνα (Γηρυόνου βόες) ως δέκατο άθλο του. Στο δρόμο του εκεί, αντί να σκαρφαλώσει στο όρος Άτλαντας, το έσπασε και ένωσε τον Ατλαντικό με τη Μεσόγειο, έτσι δημιουργήθηκαν τα στενά του Γιβραλτάρ.

ΣΕΒΙΛΛΗ

SEVILLA, ANDALUSIA

ROSSINI
IL BARBIERE DI SIVIGLIA

NEW
Mastering

Maria Callas
Luigi Alva
Tito Gobbi

CLASSICAL MUSIC
CENTURY'S RECORDING
Philharmonia Chorus

Η ΣΕΒΙΛΗ είναι μια πόλη, με πάνω από ένα εκατομμύριο κατοίκους, που βρίσκεται περίπου 80 χιλιόμετρα από τον Ατλαντικό Ωκεανό και έχει ένα ποτάμι λιμάνι στο Γκουανταλκιβίρ. Ο Μαγγελάνος αναχώρησε από τη Σεβίλλη για τον πρώτο περίπλου της Γης το 1519. Δυστυχώς, σκοτώθηκε στις Φιλιππίνες και λίγα μόνο μέλη του πληρώματος επέστρεψαν στην Ισπανία.

Ταξίδεψα στη Σεβίλλη τον Σεπτέμβριο του 1994 με το τρένο AVE (Alta Velocidad Española) από τη Μαδρίτη, για ένα συνέδριο ρεολογίας. Στο Bodegas Tío Pepe (όπως λένε, είναι το Templo del Vino y el Brandy de Jerez), οι ρεολόγοι διασκέδαζαν βλέποντας τις χορεύτριες φλαμένκο.

Η Σεβίλλη ήταν υπό τους Μαυριτανούς από το 711 έως το 1248. Μαυριτανική επιρροή μπορεί να δει κανείς σήμερα όχι μόνο σε ορόσημα όπως το Alcázar και το Torre del Oro, αλλά και στην παλιά πόλη. Τη Σεβίλλη έχουν ως θέμα περισσότερες όπερες από οποιαδήποτε άλλη πόλη, όπως ο **Κουρέας της Σεβίλλης του Ροσίνι**, η **Κάρμεν του Μπιζέ**, το **Φιντέλιο του Μπετόβεν** και ο **Γάμος του Φίγκαρο και Ντον Τζιοβάνι του Μότσαρτ**. Δεν πρόκειται να πάω σε μια Όπερα σύντομα, οπότε έψαξα στο διαδίκτυο για την άρια της Κάρμεν " L'amour est un oiseau rebelle » και άκουσα τις υπέροχες Maria Callas (1962) και Elina Garanca (2014).

Η πλήρης όπερα στο Sankt Margarethen (2005) είναι ένα θαυμάσιο υπαίθριο θέαμα. Η Νάντια Κράστεβα είναι νέα, με φλογερά τσιγγάνικα βλέμματα, για μια πολύ πειστική Κάρμεν.

<https://www.youtube.com/watch?v=3h-fP4zSH40&t=142s>

ΑΛΓΚΑΡΒΕ, ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Το ALGARVE είναι η νοτιότερη περιοχή της Πορτογαλίας, από τα σύνορα με την Ισπανία έως τον Ατλαντικό Ωκεανό, περίπου 150 χιλιόμετρα μακριά. Το Faro είναι η μεγαλύτερη πόλη και διεθνές αεροδρόμιο. Υπάρχουν ιστορικές μαρτυρίες οικισμών, πριν οι Ρωμαίοι καταλάβουν αυτή την περιοχή. Υπάρχει επίσης κάποια αρχιτεκτονική και πολιτιστική επιρροή που άφησαν οι Μαυριτανοί (716-1294).

Καθώς προσπαθώ να ακολουθήσω τα βήματα του Πυθέα της Μασσαλίας (Μασαλίας), υποθέτω ότι ο Πυθέας μάλλον σταμάτησε σε ένα λιμάνι κοντά στο Portimão ή στο Alvor , και τα δύο σε κοντινή απόσταση, από όπου τράβηξα αυτές τις φωτογραφίες. Επισκέφτηκα το μικρό χωριό Alvor για ένα συνέδριο τον Οκτώβριο του 1994. Ήμουν διακοπές στην PRAIA DA ROCHA τον Ιούνιο του 2002, πριν παρουσιάσω ένα μάθημα στο Μιλάνο της Ιταλίας και μια διάλεξη σε ένα συνέδριο στο Guimarães της Πορτογαλίας. Διασκεδάζα προσπαθώντας να καταλάβω τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των ισπανικών (τα οποία μιλάω καλά) και των πορτογαλικών και ιταλικών (τα οποία προσποιούμαι ότι μιλώ χρησιμοποιώντας πολλές ισπανικές λέξεις). Κανένα πρόβλημα, τα ιταλικά και τα πορτογαλικά μου είναι κατανοητά από τους ΝΤΟΠΙΟΥΣ

ΛΙΣΑΒΟΝΑ

Η ΛΙΣΑΒΩΝΑ βρίσκεται στις εκβολές του ποταμού Τάγου και είναι η δεύτερη παλαιότερη πρωτεύουσα της Ευρώπης (μετά την Αθήνα). Δεν υπάρχει καμία ιστορική απόδειξη ότι ο Πυθέας βγήκε στη στεριά κοντά στη Λισαβόνα, κατά το ταξίδι του στα Βρετανικά Νησιά (τέλη 4ου αιώνα π.Χ.).

Αρκετές εκατοντάδες πανεπιστημιακοί καθηγητές ρεολογίας ήταν εκεί για το 16ο Διεθνές Συνέδριο, τον Αύγουστο του 2012. Το 19ο Συνέδριο Ρεολογίας θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα, το καλοκαίρι του 2023. Το σύνθημά μας είναι το **πάντα ρεΐ του Ηράκλειτου** . Από αριστερά: Γιάννης Τσαμόπουλος (Π. Πάτρων, Ελλάδα), Γεώργιος Γεωργίου (Π. Κύπρου), εγώ , Εβάν Μητσούλης (ΕΜΠ, Αθηνών), Σάββας Χατζηκυριάκος (UBC, Βανκούβερ).

Οι περισσότερες από τις πορτογαλικές ναυτικές αποστολές έφυγαν από τη Λισαβόνα (15ος έως 17ος αι.), συμπεριλαμβανομένου του ταξιδιού του Βάσκο ντα Γκάμα γύρω από την Αφρική στην Ινδία.

Το πρωί του Σαββάτου, 1η Νοεμβρίου 1755, η Λισαβόνα επλήγη από έναν καταστροφικό **σεισμό** (τουλάχιστον 8,5 Ρίχτερ) και ένα **τσουνάμι** , λιγότερο από μία ώρα αργότερα. Το επίκεντρο ήταν περίπου 300 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά, στον Ατλαντικό. Περίπου το 85% των κτιρίων καταστράφηκαν και δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι χάθηκαν. Το μοναστήρι των Ιερώνυμων (χτισμένο το 1500) σώθηκε με μικρές ζημιές. Το βασιλικό παλάτι (Paço da Ribeira) καταστράφηκε, αλλά η βασιλική οικογένεια επέζησε. Είχαν φύγει νωρίς το πρωί της 1ης Νοεμβρίου, για διακοπές, μακριά από τη Λισαβόνα. Ωστόσο, ο βασιλιάς (Χοσέ Α΄) ανέπτυξε μια σοβαρή περίπτωση κλειστοφοβίας και δεν ήθελε να ζήσει σε μια περιτειχισμένη κατασκευή, μετά την επιστροφή του. Έτσι, έχτισε ένα τεράστιο συγκρότημα σκηνών στα περίχωρα της Λισαβόνας. Μετά το θάνατό του, η κόρη του άρχισε να χτίζει ένα νέο παλάτι στην ίδια τοποθεσία, το Palácio da Ajuda .

CASCAIS και ESTORIL

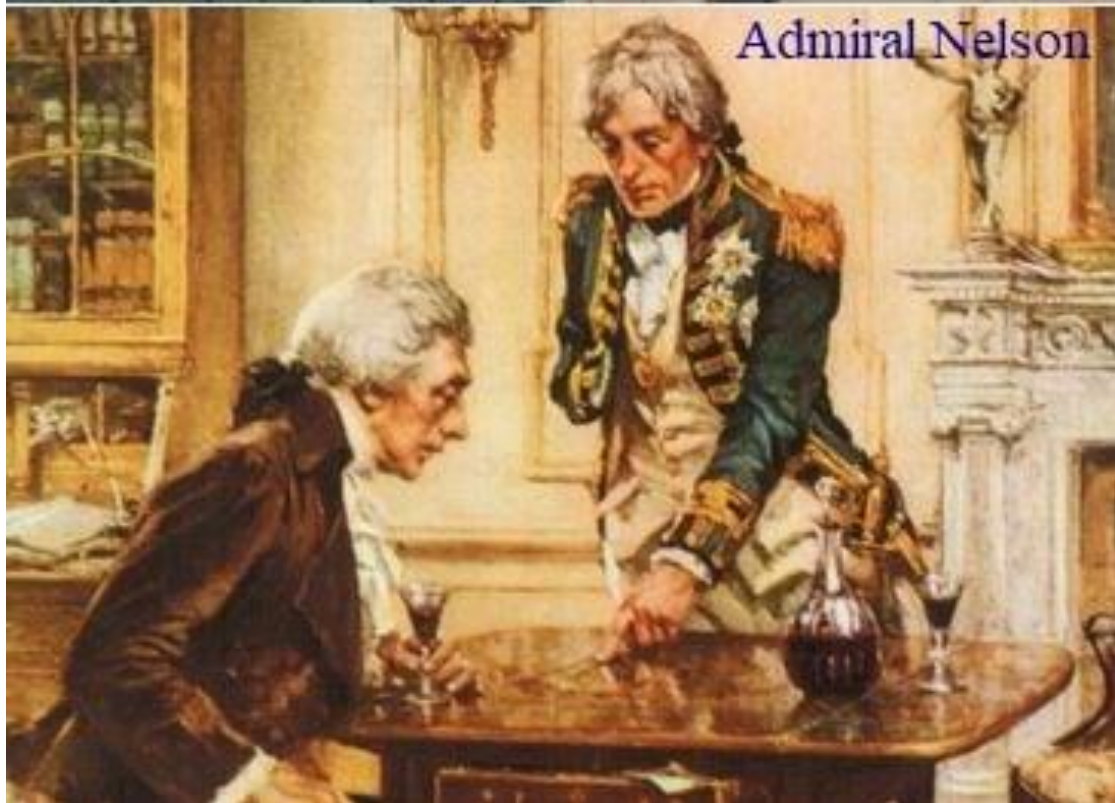

Το ESTORIL και το CASCAIS είναι παραθαλάσσιες παραθεριστικές πόλεις στον Ατλαντικό Ωκεανό, μόλις 25 χιλιόμετρα από τη Λισαβόνα. Υπάρχει ένας παραθαλάσσιος δρόμος μήκους 3 χιλιομέτρων μεταξύ του Εστορίλ και του Κασκάις. Θυμάμαι ότι το νερό του ωκεανού ήταν μάλλον κρύο για κολύμπι, αλλά υπήρχε ένα ευχάριστο αεράκι για τους μεγάλους περιπάτους μου στον παραλιακό δρόμο, στα τέλη Ιουλίου 2012.

Κατά τη διάρκεια και μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, το Εστορίλ ήταν ο προορισμός επιλογής για τους **έκπτωτους μονάρχες**, συμπεριλαμβανομένου του Ουμπέρτο Β' της Ιταλίας, της οικογένειας του βασιλιά Χουάν Κάρλος της Ισπανίας, του Βασιλιά Κάρολο Β' της Ρουμανίας και του Βασιλιά Εδουάρδου Η' του Ηνωμένου Βασιλείου.

Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η Πορτογαλία ήταν επίσημα ουδέτερη και το Εστορίλ έγινε το κέντρο κατασκόπων, αντικατασκόπων και τυχοδιώκτων. Ο Βρετανός συγγραφέας **Ίαν Φλέμινγκ**, του **007 Τζέιμς Μποντ**, επισκέφτηκε το Εστορίλ ως αξιωματικός του Ναυτικού Τμήματος Πληροφοριών. Το πρώτο του μυθιστόρημα «Casino Royale» ήταν εμπνευσμένο από το **Casino Estoril**, που βρίσκεται μόλις 100 μέτρα από το Hotel Palacio, όπου διέμενε ο Fleming. Ο διπλός πράκτορας Duško Popov, ένας ευγενικός γόνος μιας πλούσιας σερβικής οικογένειας, εργαζόταν τόσο για τη γερμανική Abwehr όσο και για τη βρετανική MI6, έμενε επίσης στο ξενοδοχείο Palacio και ήταν τζογαδόρος (με χρήματα Abwehr) στο καζίνο. Ήταν ευθύνη του Φλέμινγκ να τον παρατηρεί, γιατί δεν τον εμπιστεύονταν πλήρως οι Βρετανοί. Πιστεύεται ότι ο χαρακτήρας του Τζέιμς Μποντ διαμορφώθηκε, σε μεγάλο βαθμό, από τον Ποπόφ, ειδικά για τον γρήγορο τρόπο ζωής του, τον τζόγο, το ποτό, τα γρήγορα αυτοκίνητα και τις γρήγορες γυναίκες. Τα βιβλία του Φλέμινγκ πούλησαν περισσότερα από 100 εκατομμύρια αντίτυπα και πάνω από τον μισό πληθυσμό της γης έχει δει τουλάχιστον μία ταινία του Τζέιμς Μποντ.

ΠΟΡΤΟ

Το ΠΟΡΤΟ είναι μια από τις πιο όμορφες πόλεις της Ευρώπης. Βρίσκεται στη δεξιά πλευρά του ποταμού Δούρου , στα αριστερά η Γαία. Κατά σύμπτωση, τη στιγμή που έγραφα αυτές τις γραμμές, πραγματοποιήθηκε στο Πόρτο μια σύνοδος κορυφής των ηγετών της ΕΕ. Στη θέα κυριαρχεί η γέφυρα Dom Luis I, που χτίστηκε το 1886. Επισκέφτηκα το Πόρτο σε τρεις διαφορετικές περιπτώσεις. Το κλίμα και το έδαφος της κοιλάδας Douro ευνοούν την παραγωγή σταφυλιών υψηλής ποιότητας. Η αμπελοκαλλιέργεια ασκείται και βελτιώνεται εδώ και εκατοντάδες χρόνια. **Το κρασί Porto** μεταφέρεται σε κελάρια στην όχθη του ποταμού στη Γαία. Ήταν μια μεγάλη βιομηχανία από τον 17ο αιώνα, μετά από μια εμπορική συμφωνία μεταξύ Αγγλίας και Πορτογαλίας.

Η πόλη **Guimarães** , όχι μακριά από το Πόρτο, είναι όπου «γεννήθηκε η Πορτογαλία», όπως λέγεται στα πορτογαλικά σε έναν τοίχο στο ιστορικό κέντρο « *Aqui nasceu Portugal*».

Τον Μάρτιο του 2004, επισκέφτηκα το οινοποιείο Sandeman και άκουσα πώς το κρασί πορτ εμπλουτίζεται με την προσθήκη brady, για να μετατραπεί, απλά, σε «port». Το Port έχει απαθανατιστεί στην ιστορία από τον πιο αγαπημένο ναυτικό ήρωα της Βρετανίας, τον Horatio Nelson. Πέντε εβδομάδες πριν από τη μάχη του Τραφάλγκαρ (ακριβώς δυτικά του Γιβραλτάρ), ο Νέλσον έβαλε τον δείκτη του αριστερού του χεριού στο ποτήρι του Port και σκιαγράφησε στο τραπέζι του Λόρδου Σίντμουθ το σχέδιο μάχης του, όπως φαίνεται σε έναν πίνακα του AD McCormick. Ο Νέλσον θαυμάστηκε πολύ για τη γενναιότητά του, αλλά και για τη ματαιοδοξία του. Κατά τη διάρκεια της μάχης, περπατούσε στο πάνω κατάστρωμα, έδινε εντολές και ενθάρρυνε το πλήρωμά του. Φορούσε τη στολή του ναυάρχου και τα διακοσμητικά του, μπροστά σε ένα κοντινό εχθρικό πλοίο. Εντοπίστηκε εύκολα από έναν Γάλλο ελεύθερο σκοπευτή, σκοτώθηκε από μια σφαίρα από τουφέκι (1805). Κέρδισε τη μάχη, αλλά δεν ξαναγεύτηκε κρασί Porto.

Αν θέλετε να διαβάσετε περισσότερα για τον Νέλσον, μεταβείτε στο Πόρτσμουθ στη σελίδα 43. Καθώς επαναλαμβάνω τα βήματα του Πυθέα της Μασσαλίας , η πρώτη μου «στάση» στην Αγγλία είναι στο Πόρτσμουθ, όπου η ναυαρχίδα του Νέλσον, HMS Victory, βρίσκεται σε αποβάθρα.

ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΒΑΣΚΩΝ

BILBAO, 2010

Το BILBAO βρίσκεται πολύ κοντά στην ακτή του Βισκαϊκού Κόλπου, στη βόρεια Ισπανία και είναι η μεγαλύτερη πόλη στη χώρα των ΒΑΣΚΩΝ (**País Vasco** , Pays Basque), με πληθυσμό σχεδόν 1 εκατομμυρίου. Δικαίως κατέχει τον τίτλο της Πόλης Σχεδιασμού της UNESCO, για τον εξαιρετικό πολεοδομικό σχεδιασμό και την αρχιτεκτονική της. Υπάρχουν πολλά αριστοτεχνικά σχεδιασμένα κτίρια και γέφυρες, συμπεριλαμβανομένου του εμβληματικού Μουσείου Guggenheim, το οποίο στεγάζει μια εντυπωσιακή συλλογή μοντέρνας τέχνης.

Επισκέφτηκα το Μπιλμπάο τον Νοέμβριο του 2010 και τον Ιούλιο του 2013. Η χώρα των Βάσκων διασχίζει τα δυτικά σύνορα μεταξύ Ισπανίας και Γαλλίας στα Πυρηναία. Για τους Έλληνες φίλους μου το όνομα της οροσειράς μπορεί να ακούγεται ελληνικό, γιατί είναι. Σύμφωνα με μια πηγή της ελληνικής μυθολογίας, η Πυρήνη ήταν κόρη ενός τοπικού βασιλιά που φιλοξένησε τον Ηρακλή, καθώς ήταν καθ' οδόν για να φέρει τα βοοειδή του Γηρυώνα (Γηρυόνου βόες). Ο Ηρακλής δεν ήταν έντιμος καλεσμένος, βίασε την πριγκίπισσα και ως αποτέλεσμα αυτή είχε τραγικό θάνατο. Ο Ηρακλής ήταν αποκαρδιωμένος και μετανιωμένος, φώναζε Πυρήνη! και τα βουνά αντηχούσαν Πυρήνη! Πυρήνη! Σύμφωνα με άλλη πηγή, το όνομα σχετίζεται με την ελληνική λέξη για τη φωτιά (πῦρ), γιατί κάποτε ολόκληρη η περιοχή είχε καταναλωθεί από φωτιά, αναμμένη από βοσκούς.

Η **βασκική γλώσσα** (Euskara) είναι σχεδόν μυθολογικής προέλευσης. Είναι η μόνη προ-ινδοευρωπαϊκή γλώσσα που ομιλείται ακόμα και σήμερα στην Ευρώπη. Δεν έχει καμία απολύτως σχέση με καμία άλλη γλώσσα στον κόσμο, εκτός από λέξεις που δανείστηκαν πρόσφατα. Κατά τη διάρκεια της δικτατορίας του Φράνκο (1936-1975) οι Βάσκοι υπέστησαν σφοδρή καταστολή, η οποία οδήγησε στον αυτονομισμό και την ένοπλη εξέγερση ETA. Δεν άκουσα πολλά βασκικά κατά τις δύο επισκέψεις μου στο Μπιλμπάο, αλλά διδάσκεται στα σχολεία και περίπου το 30% των Βάσκων το μιλάει.

Στην **Παμπλόνα** , διάσημη για το ετήσιο (6-14 Ιουλίου, **San Fermin Fiesta**) τρέξιμο των ταύρων.. Το τρέξιμο ξεκινά ακριβώς στις 8.00 π.μ. κάθε μέρα σε μια διαδρομή 850 μέτρων μέσα από τα στενά δρομάκια της παλιάς πόλης μέχρι την Plaza de Toros (αρένα ταυρομαχίας). Χιλιάδες άνθρωποι τρέχουν μπροστά, ανάμεσα ή δίπλα 6 ταύρων και 6 βόδιων, και το τρέξιμο συνήθως ολοκληρώνεται σε περίπου 3-4 λεπτά. Ευτυχώς, γνωστή μου οικογένεια είχε ένα σπίτι σε μια επιλεγμένη τοποθεσία. Τράβηξα την κάτω φωτογραφία από ένα μπαλκόνι, περίπου 5 μέτρα πάνω από το έδαφος. **Το μυθιστόρημα του Χέμινγκουεϊ** «Ο ήλιος ανατέλλει ξανά» είναι για Αμερικανούς και Βρετανούς εκπαιρισμένους, που ζουν στο Παρίσι, και πηγαίνουν ταξίδι στην ΠΑΜΠΛΩΝΑ κατά τη διάρκεια της Φιέστα. Βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην επίσκεψη του Χέμινγκουεϊ το 1925. Φυσικά, ήπια ποτά στο αγαπημένο καφενείο του Χέμινγκουεϊ, το Café Iruña .

ΚΑΡΚΑΣΟΝ, ΓΑΛΛΙΑ

Carcassonne είναι διάσημο για το μεσαιωνικό φρούριο στην κορυφή ενός λόφου. Αποτελείται από δύο εξωτερικά τείχη, 52 πύργους, ξηρή τάφρο και είναι πολύ καλά σχεδιασμένο για άμυνα σε περιόδους πολιορκίας.

Με βάση ιστορικά και αρχαιολογικά στοιχεία, είναι πενήντα-πενήντα οι πιθανότητες ο Πυθέας να μην γύρισε την Ιβηρική Χερσόνησο, αλλά πήρε την ευκολότερη χερσαία διαδρομή προς τον Ατλαντικό, στο δρόμο του προς τα Βρετανικά Νησιά, και η Καρκασόν βρισκόταν στο αρχαίο σταυροδρόμι και όχι μακριά από τη Μασσαλία .

Το φρούριο θεωρείτο απόρθητο και έγινε γνωστό ως προπύργιο της χριστιανικής αίρεσης των **Cathars** (από τα ελληνικά καθαροί (αγνοί)). Τον Αύγουστο του 1209 αναγκάστηκαν να παραδοθούν στους Σταυροφόρους, που οργανώθηκαν από τον Πάπα Ιννοκέντιο Γ', και εκδιώχθηκαν με ένα πουκάμισο στην πλάτη τους. Στην πραγματικότητα, ήταν τυχεροί, γιατί πολλές χιλιάδες Καθαροί στις γύρω πόλεις συνελήφθησαν, ανακρίθηκαν, βασανίστηκαν και δολοφονήθηκαν βάνουσα. Ο Πάπας (Innocent= αθώος) δεν ήταν τόσο αθώος, παρά το όνομά του. Είχε επίσης οργανώσει την Τέταρτη Σταυροφορία, η οποία έληξε με την λεηλασία της Κωνσταντινούπολης το 1204. Ο Πάπας Ιωάννης Παύλος Β' ζήτησε συγγνώμη από τους Έλληνες στην Αθήνα το 2001.

Βενεδικτίνοι μοναχοί στο Αβαείο του Saint-Hilaire, περίπου 12 χιλιόμετρα από την Carcassonne, εφηύραν τον πρώτο καταγεγραμμένο **αφρώδες κρασί** το 1531. Σε αντίθεση με τη δημοφιλή παραπληροφόρηση, ο Dom Perignon, επίσης Βενεδικτίνος μοναχός, δεν εφηύρε τη **σαμπάνια** , αλλά τελειοποίησε την τέχνη του παρασκευής σαμπάνιας στη βόρεια Γαλλία. Η τέχνη του sabrage , που είναι το τελετουργικό άνοιγμα ενός μπουκαλιού σαμπάνιας με το χτύπημα ενός σπαθιού, ενός ξίφους ή κάποιας άλλης λεπίδας, επινοήθηκε από τους στρατιώτες του Ναπολέοντα, κάπου μεταξύ της Carcassonne στο νότο και της Reims στη βόρεια Γαλλία (επαρχία Champagne). Σύμφωνα με μια ιστορία, ήταν η Veuve (χήρα) Clicquot που έδωσε μπουκάλια σαμπάνιας στους στρατιώτες. Αυτή είναι μια άλλη ιστορία, τυλιγμένη σε έναν θρύλο, μέσα σε έναν μύθο.

ΜΠΟΡΝΤΟ

Ο Πυθέας της Μασσαλίας , πιθανότατα επισκέφτηκε το BORDEAUX, είτε αφού έπλευσε γύρω από την Ιβηρική είτε ακολουθώντας τη χερσαία διαδρομή μέσω της Carcassonne. Το Μπορντό είναι μια πόλη υψηλής τεχνολογίας, αλλά οι σύγχρονες εξελίξεις της επισκιάζονται από μια μακρά ιστορία **κρασιών Μπορντό** . Η αμπελουργία ξεκίνησε με την άφιξη των Ρωμαίων, όταν το Μπορντό ονομαζόταν Burdigala . Ωστόσο, ήταν μια πολύ αξιόλογη γυναίκα, όπως θα έλεγαν οι Γάλλοι «belle et rebelle », **Aliénor (Eleanor) d'Aquitaine** , που έκανε ευρέως γνωστά τα κρασιά του Μπορντό.

Έγινε βασίλισσα της Γαλλίας αμέσως μετά τον γάμο της (1137) σε ηλικία 15 ετών, με τον 16χρονο Λουδοβίκο Ζ'. Εντάχθηκε στους Σταυροφόρους κατά τη διάρκεια της Δεύτερης Σταυροφορίας, ακυρώθηκε ο γάμος της και έγινε βασίλισσα της Αγγλίας σε ηλικία 30 ετών, αφού παντρεύτηκε τον 19χρονο Ερρίκο Β' Plantagenet. Όταν το βασιλικό ζεύγος μετακόμισε στην Αγγλία, έφερε μαζί του μια τεράστια ποσότητα κρασιών Μπορντό με αποτέλεσμα η ζήτηση για σοδειές Μπορντό να εκραγεί, τόσο στην Αγγλία όσο και στη Γαλλία. Ο αγαπημένος γιος της Eleanor ήταν ο **Richard Cœur de Lion (Lionheart, Λεοντόκαρδος)**.

Υπάρχουν πολλά περίφημα κτήματα κρασιού στην περιοχή του Μπορντό, όπως το Château Mouton Rothschild, το Château Lafite Rothschild, το Château d'Issan , το Château Talbot και το Château Margaux, με πλούσια και ενδιαφέρουσα ιστορία. Το **Château Margaux** έχει ιστορία πολλών εκατοντάδων ετών. Μετά τη Γαλλική Επανάσταση, ο ιδιοκτήτης του κτήματος συνελήφθη, μαζί με άλλους πλούσιους, και εκτελέστηκε με γκιλοτίνα. Οι θαυμαστές του Château Margaux περιλαμβάνουν τον Thomas Jefferson, τον Ernest Hemingway και τον πρώην Πρόεδρο της Κίνας Hu Jintao. Η Margot Hemingway άλλαξε το όνομά της σε Margaux, αφού ανακάλυψε από πού προήλθε. Το κτήμα ερειπώθηκε τη δεκαετία του 1970. Αποκτήθηκε έναντι 16 εκατομμυρίων δολαρίων από τον Έλληνα Αντρέ **Μεντζελόπουλο** , ο οποίος είχε συγκεντρώσει μια περιουσία ως ιδιοκτήτης αλυσίδας παντοπωλείων στο Παρίσι της Γαλλίας. Ο André πέθανε (1980) πριν δει το Château να αποκατασταθεί πλήρως. Η κόρη του Corinne κατάφερε να ανεβάσει το Chateau Margaux σε πρωτοφανή προβολή.

Τα κρασιά τους θεωρούνται ως τα πιο ακριβά στον κόσμο, με το Lafite Rothschild να διαγωνίζεται επίσης για τον τίτλο. Λίγο πριν πληκτρολογήσω αυτές τις γραμμές, έλεγξα τις τιμές στο διαδίκτυο στο LCBO (μονοπώλιο του Οντάριο): Ένα μπουκάλι 750 ml μείγματος 2017 από 89% Cabernet Sauvignon, 8% Merlot, 2% Cabernet Franc και 1% Petit Verdot, κάνει CAN 999,85 \$, που είναι 826,32 \$ ΗΠΑ ή 677,31 ευρώ. Υπάρχει μια ιστορία που αναφέρεται στους NY Times και στο Forbes, ότι ένας αδέξιος σερβιτόρος έσπασε κατά λάθος ένα μπουκάλι Margaux 1787 vintage (συλλεκτικό είδος, όχι πόσιμο) στο Four Seasons Hotel στη Νέα Υόρκη, το 1989, και η ασφαλιστική εταιρεία πλήρωσε 225.000 \$.

NORMANΔΙΑ

**Landing at Juno Beach, Normandy
June 6, 1944 D-DAY**

With Gordon W. Hendery in Burlington, ON,
Canada, April 2012

25-Dec-1944 CORFU

Στις 6 Ιουνίου 1944 (**D-DAY**), περισσότεροι από 150.000 Αμερικανοί, Καναδοί και Βρετανοί στρατιώτες αποβιβάστηκαν στη ΝΟΡΜΑΝΔΙΑ, για την απελευθέρωση της Γαλλίας και της υπόλοιπης Δυτικής Ευρώπης. Ο στρατηγός Αϊζενχάουερ ήταν ο ανώτατος διοικητής των συμμαχικών δυνάμεων και ο στρατηγός Έρβιν Ρόμελ των Γερμανών. Οι παραλίες ονομάστηκαν Utah, Omaha, Gold, Juno και Sword.

Τα καναδικά στρατεύματα αποβιβάστηκαν στο **Junco** , νωρίς το πρωί. Έχω πάει βόρεια της Νορμανδίας στο Καλαί, αλλά ποτέ σε καμία από τις παραλίες της Νορμανδίας. Ωστόσο, ο πρώην γείτονας και φίλος μου, ο Γκόρντον Χέντερι (1921-2017), ήταν ο κυβερνήτης ενός από τα αποβατικά σκάφη που φαίνονται στην επάνω εικόνα της D-Day. Ο Γκόρντον χρειαζόταν συχνά τη βοήθειά μου για τον υπολογιστή του και για την πρόσβαση στο Διαδίκτυο. Έτσι, άκουσα πολλές ιστορίες για τις εμπειρίες του στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Το πλοίο της φωτογραφίας είναι το HMCS Prince Henry και απέχει περίπου 11 χιλιόμετρα από την παραλία. Το αποβατικό σκάφος του Γκόρντον μετέφερε 30 στρατιώτες.

Έτσι περιέγραψε την προσγείωση νωρίς το πρωί στο Junco, σε έναν δημοσιογράφο: «Δεν κοιμήθηκα καθόλου εκείνο το βράδυ. Είχαμε πρωινό στις τέσσερις. Επιβιβαστήκαμε στο σκάφος με θαλασσοταραχή. Ήταν απαίσιμα. Θέλαμε να αποβιβαστούν τα παιδιά σε στεγνή άμμο, αλλά το σκάφος κόλλησε σε ένα εμπόδιο κάτω από το νερό. Σκεφτείτε μόνο πώς ένιωσαν τα παιδιά: φορτία στις πλάτες τους, πιτσιλίσματα από σφαίρες πολυβόλου δίπλα στο σκάφος. Δίστασα να παραγγείλω «κάτω τις πόρτες», αλλά έπρεπε να γίνει. Πήδηξαν στο νερό. Κάποιοι ήταν μέχρι τη μέση. Τα παιδιά βγήκαν με μια βιασύνη. Έτρεξαν στην παραλία. Κάποιοι έπεσαν από πυρά πολυβόλων. Κάποιοι χτυπήθηκαν πριν καν βγουν στην παραλία. Μπορούσαμε να τα δούμε όλα αυτά. Φανταστείτε να προπονείστε στην Αγγλία για τρία χρόνια και να μην μπορείτε καν να φτάσετε στην παραλία πριν σκοτωθείτε».

Την D-day 374 Καναδοί σκοτώθηκαν και 759 τραυματίστηκαν στην **παραλία Junco** . Μέχρι το τέλος της εκστρατείας της Νορμανδίας, 5021 ήταν Καναδοί, από τους συνολικά 72.911 συμμαχικούς στρατιώτες που σκοτώθηκαν. Η αμερικανική απόβαση στην **παραλία της Ομάχα** στις 6 Ιουνίου, ήταν η πιο αιματηρή, με πάνω από 2000 θύματα, κυρίως λόγω των οχυρωμένων βράχων κοντά στην άκρη του νερού.

Οι Καναδοί στην παραλία Junco αντιμετώπισαν φανατικούς Waffen-SS, υπό τη διοίκηση του Kurt Meyer. Ο Μάγιερ είχε σκληρυνθεί από τις μάχες στην Πολωνία, την Ελλάδα και τη Ρωσία. Μετά τον πόλεμο συνελήφθη, δικάστηκε ως εγκληματίας πολέμου και καταδικάστηκε σε θάνατο, για τη σφαγή 20 Καναδών αιχμαλώτων πολέμου, στον κήπο του Abbaye Notre-Dame d' Ardenne (10 χιλιόμετρα από την παραλία Junco). Αποφυλακίστηκε αφού εξέτισε λιγότερο από 10 χρόνια σε καναδικές και βρετανικές φυλακές.

Ο Γκόρντον Χέντερι πέρασε το υπόλοιπο του 1944 και το μεγαλύτερο μέρος του 1945 στη Μεσόγειο. Με το πλοίο του επισκέφτηκε την Κορσική, μερικά λιμάνια στην Ιταλία, τη Διώρυγα του Σουέζ, και την Κέρκυρα και τη Θεσσαλονίκη στην Ελλάδα. Ονομάστηκε Chevalier de la Légion d'Honneur (2015), από τη γαλλική κυβέρνηση.

ΠΟΡΤΣΜΟΥΘ, ΑΓΓΛΙΑ

Το PORTSMOUTH βρίσκεται στη Νοτιοανατολική Αγγλία, απέναντι από τη Νορμανδία, Γαλλία. Ήταν το κομβικό σημείο επιβίβασης για τις αποβάσεις της D-Day στις 6 Ιουνίου 1944 και το αρχηγείο του στρατηγού Αϊζενχάουερ. Διαθέτει ένα μεγάλο και καλά προστατευμένο φυσικό λιμάνι, το οποίο χρησιμεύει ως λιμάνι για τα δύο τρίτα του στόλου του Βασιλικού Ναυτικού.

Το **νησί Wight** (ονομάζεται Vectis, σε ιστορικά έγγραφα που σχετίζονται με το ταξίδι του Πυθέα) βρίσκεται σε μικρή απόσταση δυτικά, στην άλλη πλευρά του στενού Solent. Μετά από πρόσκληση μιας φίλης μου, πέρασα μερικές μέρες σε ένα όμορφο παραλιακό σπίτι που είχε, απέναντι από το νησί Wight το 1988, επισκέφτηκα το Portsmouth και είδα **τη ναυαρχίδα του ναυάρχου Horatio Nelson** , το θρυλικό HMS Victory. Καθελκύστηκε το 1765 και έλαβε μέρος στη μάχη του Τραφάλγκαρ (ακριβώς δυτικά του Γιβραλτάρ) το 1805, όπου ο γαλλο-ισπανικός στόλος εξοντώθηκε και ο Νέλσον σκοτώθηκε. Μετά τη μάχη, ο Ναπολέων σταμάτησε να κάνει σχέδια για εισβολή στη Βρετανία. Υπάρχει μια πλάκα ακριβώς στο σημείο όπου έπεσε ο Νέλσον, από μια σφαίρα από τουφέκι.

Ο Νέλσον δεν είχε παιδιά με τη σύζυγό του, αλλά είχε μια κόρη (Horatia) με την ερωμένη του, Λαίδη Χάμιλτον. Η Horatia παντρεύτηκε έναν Αγγλικανό κληρικό, τον Philip Ward, και απέκτησαν 10 παιδιά. Το HMS Victory υπέστη σοβαρές ζημιές στη **μάχη του Τραφάλγκαρ** , αλλά έχει αποκατασταθεί θαυμάσια και είναι ανοιχτό σε εκατοντάδες χιλιάδες επισκέπτες κάθε χρόνο. Την εποχή του Trafalgar, Το Victory είχε 104 κανόνια και 821 άτομα πλήρωμα. Στην εποχή των ιστιοφόρων, υπολογίζεται ότι μεταξύ 30% και 70% των ναυτικών στο Βασιλικό Ναυτικό ήταν εθελοντές και οι υπόλοιποι ήταν « αρπαγμένοι άνδρες». Κυριολεκτικά τους άρπαξαν από το δρόμο, χωρίς καμία προηγούμενη προειδοποίηση και αναγκάζονταν να υπηρετήσουν. Οι χώροι διαβίωσης ήταν στενοί στα πλοία του Πολεμικού Ναυτικού, αλλά το φαγητό ήταν άφθονο και περιλάμβανε καθημερινή μερίδα ρούμι.

Η κάτω εικόνα είναι από ένα **χαρακτικό** του James Basire . Δείχνει τη βύθιση του Mary Rose, με τον βασιλιά Henry VIII να παρακολουθεί από το κάστρο στο προσκήνιο. Αφού πυροβόλησε τα κανόνια εναντίον της γαλλικής αρμάδας, το πλήρωμα ξέχασε να κλείσει τις κάτω θυρίδες, το νερό όρμησε καθώς γυρνούσε με αέρα και βυθίστηκε με την απώλεια περισσότερων από 500 μελών του πληρώματος. Τα απομεινάρια του Mary Rose εκτίθενται στο μουσείο. Το θωρακισμένο και ατμοκίνητο HMS Warrior είναι επίσης αγκυροβολημένο στο Portsmouth Maritime Dockyards. Η καθέλκυση του Warrior το 1861 σηματοδοτεί την αλλαγή από ξύλο και πανί σε θωράκιση και ατμομηχανή, για τα πλοία του πολεμικού ναυτικού.

OYALIA

Pembrokeshire, Wales, UK

Αφού έφτασε στη νότια ακτή της Βρετανίας γύρω στο 325 π.Χ., ο Πυθέας, ο Έλληνας από τη Μασσαλία, έπλευσε δυτικά προς την Κορνουάλη. Πιθανότατα βγήκε στη στεριά κάπου κοντά στο σημείο όπου πραγματοποιήθηκε η Σύνοδος Κορυφής των G7 (Carbis Bay, στις 11-13 Ιουνίου 2021). Μάλιστα, ο Πυθέας ανέφερε ότι οι ιθαγενείς ήταν πολύ φιλικοί. Προφανώς, το μεγαλύτερο μέρος του κασσίτερου προερχόταν από εκείνη την περιοχή και υπήρχε μεγάλο εμπόριο μεταξύ των Κελτών της Κορνουάλης και των Κελτών που ζούσαν απέναντι στις γαλλικές επαρχίες της Νορμανδίας και Βρετόνης. Ο κασσίτερος ήταν ένα πολύτιμο προϊόν για τη μετατροπή του μαλακού χαλκού σε σκληρό μπρούντζο.

Οι Βρετόνοι Κέλτες αποκαλούσαν τους κατοίκους της Albion Pretannike «τους ζωγραφισμένους», αναφερόμενοι στη συνήθεια τους να διακοσμούν το σώμα τους. Ο Πυθέας νόμιζε ότι ήταν το όνομα της χώρας και μετά τη μετατροπή του Π σε Β, στα ρωμαϊκά χρόνια, προέκυψε το όνομα Britannia. Από την Κορνουάλη, ο Πυθέας έπλευσε βόρεια και μάλλον βγήκε στη στεριά κάπου στην Ουαλία.

Η επάνω εικόνα δείχνει έναν από τους μεγαλιθικούς τάφους της Ουαλίας. Το Stonehenge απέχει περίπου 100 χλμ. νοτιοανατολικά από τα σύνορα με την Ουαλία. Η Ουαλία είναι μία από τις τέσσερις συνιστώσες χώρες του Ηνωμένου Βασιλείου. Περίπου το 20% του πληθυσμού των 3 εκατομμυρίων μιλούν Ουαλικά, που είναι μια κελτική διάλεκτος. Η αίσθηση της ξεχωριστής εθνικότητας είναι πολύ έντονη στην Ουαλία και είδα ένα αξιοσημείωτο περιστατικό: Σε ένα επιστημονικό συνέδριο στο **Swansea** τον Ιούλιο του 1985, ο ομιλητής μετά το δείπνο ήταν ένας καθηγητής από το Κέμπριτζ. Άρχισε να λέει κάτι σαν «όταν οι Άγγλοι κατέκτησαν την Ουαλία» προφανώς αστείο. Ωστόσο, ένας άλλος καθηγητής από το Swansea, με τον οποίο έτυχε να μοιράζομαι ένα τραπέζι, χτύπησε δυνατά το χέρι του στο τραπέζι, σηκώθηκε και άρχισε να φωνάζει πολύ δυνατά και επανειλημμένα «σκουπίδια, σκουπίδια».

Ένας βασιλιάς της Ουαλίας πολέμησε εναντίον των Αγγλοσάξωνων εισβολέων τον 5ο αιώνα και μπορεί να είναι ο πραγματικός βασιλιάς Αρθούρος. Από τον 12ο αιώνα, θρυλικές ιστορίες ιπποτών, γύρω από το στρογγυλό τραπέζι στο **Κάμελοτ**, εμφανίστηκαν και άκμασαν, χωρίς καμία σχέση με πραγματικό χρόνο ή τόπο. Φυσικά, το ερωτικό τρίγωνο του βασιλιά Αρθούρου-Γκουινέβερ-Λανσελότ είναι προϊόν της γόνιμης φαντασίας συγγραφέων και ποιητών.

Η κάτω εικόνα δείχνει ένα μνημείο προς τιμήν ενός **σκύλου-ήρωα**, του Swansea Jack. Εθεάθη να σώζει 2 ανθρώπινες ζωές από πνιγμό, αλλά ο θρύλος ανέβασε τον αριθμό σε 27, τη δεκαετία του 1930.

ΔΟΥΒΛΙΝΟ, ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Το Δουβλίνο εμφανίζεται ως Eblana στο Claudius Ptolemy Geographia , που γράφτηκε γύρω στο 150 μ.Χ. Η απουσία φιδιών από την Ιρλανδία έδωσε αφορμή για τον θρύλο ότι με κάποιο τρόπο εκδιώχθηκαν από τον Άγιο Πατρίκιο τον 5ο αιώνα. Ο Ερρίκος Β', ο γαλλόφωνος Νορμανδός Βασιλιάς της Αγγλίας, αυτοανακηρύχθηκε Λόρδος της Ιρλανδίας το 1171. Αρκετές εξεγέρσεις σημειώθηκαν τους επόμενους αιώνες κατά των Βρετανών ηγεμόνων.

Εξαιτίας μιας ασθένειας που κατέστρεψε τα φύλλα και τις ρίζες των φυτών της πατάτας, υπολογίζεται ότι 1 εκατομμύριο άνθρωποι πέθαναν και ένα ακόμη εκατομμύριο

μετανάστευσαν (**Irish Potato Famine** , 1845-1849). Σήμερα, περίπου 40 εκατομμύρια άνθρωποι διεκδικούν πλήρη ή μερική ιρλανδική καταγωγή στις ΗΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των μισών (23) προέδρων των ΗΠΑ, με έναν από αυτούς τον Τζο Μπάιντεν. Στον Καναδά, αρκετοί πρωθυπουργοί, συμπεριλαμβανομένου του Τζάστιν Τριντό, εντοπίζουν μέρος της καταγωγής τους στην Ιρλανδία.

Ο αγώνας για την ανεξαρτησία από τη Βρετανία ξεκίνησε σοβαρά μετά την εξέγερση του Πάσχα της 24ης Απριλίου 1916. Ο **Μάικλ Κόλινς** ήταν ο εγκέφαλος του **Ιρλανδικού Δημοκρατικού Στρατού** (IRA) και διαπραγματεύτηκε μια Συνθήκη με τον Λόιντ Τζορτζ για την ίδρυση ενός Ελεύθερου Ιρλανδικού Κράτους, εντός της Βρετανικής Κοινοπολιτείας Έγινε επαναστατική διασημότητα και μετά την επικύρωση της Συνθήκης, Πρόεδρος της Προσωρινής Κυβέρνησης. Ωστόσο, ορισμένοι από τους συντρόφους του στον IRA διαφώνησαν, ήθελαν τη Δημοκρατία της Ιρλανδίας, ως επίσημη ονομασία, χωρίς καμία σύνδεση με την Κοινοπολιτεία. Ακολούθησε εμφύλιος πόλεμος μεταξύ των υπέρ της Συνθήκης και του IRA κατά Συνθήκης

Ο Μάικλ Κόλινς έπεσε σε ενέδρα και σκοτώθηκε σε έναν επαρχιακό δρόμο, δύο μήνες πριν από τα 32α γενέθλιά του. Είναι το «Γελαστό παιδί» του οποίου το τραγούδι του Μίκη Θεοδωράκη είναι γνωστό σε όλους τους Έλληνες, αν και λίγοι έχουν ακούσει το όνομά του. Το τραγούδι βασίστηκε σε μια μετάφραση ενός ποιήματος που έγραψε ο Brendan Behan, όταν ήταν μόλις δεκατριών ετών: «..... ένας Ιρλανδός γιος με ένα όπλο επαναστάτη σκότωσε το Γελαστό μου παιδί .... « **Laughing Boy** » ήταν το στοργικό παρατσούκλι που είχε δώσει στον Κόλινς η πολιτικά ενεργή μητέρα του Μπρένταν.

Οι Ιρλανδοί, προφανώς, έχουν **ποίηση και λογοτεχνία** στο DNA τους, με τόσα πολλά εξέχοντα ονόματα να έρχονται στο μυαλό μου: **Τζορτζ Μπέρναρντ Σο, Τζέιμς Τζόις, Όσκαρ Γουάιλντ, Σάμιουελ Μπέκετ** ... και, φυσικά, θα προσθέσω τον Πάτρικ **Λαφκάδιο Χερν** (γνωστός και ως Koizumi Yakumo), ο οποίος γεννήθηκε από Ελληνίδα μητέρα και Ιρλανδό πατέρα και έγινε ένας από τους μεγαλύτερους συγγραφείς της Ιαπωνίας.

Η Ιρλανδία ήταν μια από τις φτωχότερες χώρες της Ευρώπης, αλλά έγινε ο «Κελτικός Τίγρης» μεταξύ 1995 και 2007. Μετά την οικονομική κρίση του 2008 έως το 2013, η οικονομία ανέκαμψε γρήγορα και αυτή τη στιγμή είναι μία από τις πλουσιότερες στον κόσμο. Θα αφήσω τα στοιχεία του κατά κεφαλήν Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) του ΔΝΤ για το 2021 να μιλήσουν από μόνα τους: 1. Λουξεμβούργο 131.782 \$, 2. Ελβετία 94.696 \$, 3. Ιρλανδία 94.556 \$, 4. Νορβηγία 81.995. Το Ηνωμένο Βασίλειο βρίσκεται στην 23η θέση με \$46.344.

Το όνομα της Μόλι Μαλόουν ακούγεται σε μια διάσημη ιρλανδική μπαλάντα. «Στην πανέμορφη πόλη του Δουβλίνου, όπου τα κορίτσια είναι τόσο όμορφα.....» και το άγαλμά της έχει γίνει ένα σημαντικό τουριστικό αξιοθέατο. Το σφρίγος της οικονομίας ήταν άφθονα εμφανές στην περιοχή ψυχαγωγίας Temple Bar, κατά τις δύο επισκέψεις μου, το 2000 και το 2005.

ΜΠΕΛΦΑΣΤ, Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑ

TITANIC leaving
BELFAST

BRITANNIC in Mediterranean

H. M. S. BRITANNIC

World's most bombed hotel, BELFAST, N. IRELAND

Το Belfast είναι η πρωτεύουσα της Βόρειας Ιρλανδίας, και βρίσκεται περίπου 150 χιλιόμετρα βόρεια του Δουβλίνου. Η πρώτη μου επίσκεψη ήταν τον Μάιο του 2000 για να παρουσιάσω μια διάλεξη στο Queen's University. Σε μια από τις επόμενες επισκέψεις μου, οι οικοδεσπότες μου έκλεισαν ένα δωμάτιο στο ξενοδοχείο Eurora, το οποίο έχει την αμφίβολη φήμη ότι είναι το πιο βομβαρδισμένο ξενοδοχείο στον κόσμο. Η σύγκρουση μεταξύ των Ρωμαιοκαθολικών (« **nationalists** » που ήθελαν η Β. Ιρλανδία να γίνει μέρος της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας) και των Προτεσταντών (« **unionists** » που ήθελαν να παραμείνουν μέρος του ΗΒ) έχει πολύ βαθιές ρίζες. Τον 20ο αιώνα, το « **The Troubles** » διήρκεσε τριάντα χρόνια (1968-1998) και είχε ως αποτέλεσμα πάνω από 3.500 νεκρούς και πάνω από 50.000 τραυματίες.

Το Eurora Hotel ήταν το μέρος όπου έμεναν οι περισσότεροι δημοσιογράφοι και γινόταν συχνά στόχος για λόγους δημοσιότητας. Των περισσότερων αν όχι όλων, από τους 36 βομβαρδισμούς είχαν προηγηθεί προειδοποιήσεις και εκκενώσεις. Δεν έχω διαβάσει αναφορές για δολοφονία ανθρώπου εκεί. Όταν ο Πρόεδρος των ΗΠΑ Μπιλ Κλίντον και η σύζυγός του Χίλαρι έμειναν στο ξενοδοχείο Eurora το 1995, χρειαζόνταν 110 δωμάτια για να φιλοξενήσουν την ασφάλειά τους και την υπόλοιπη συνοδεία. Κατά την επίσκεψή μου το 2006, όταν έμενα στο ξενοδοχείο Eurora, το σύμβολο των δεινών είχε γίνει το σύμβολο της κανονικότητας. Μάλιστα, στο ξενοδοχείο γίνονταν πολλές εορταστικές δραστηριότητες κάθε βράδυ, όπως θυμάμαι. Η ποθημένη απαίτηση, για ελευθερία να βγαίνεις έξω χωρίς φόβο, οδήγησε σε κάποιου είδους πληθωρική κανονικότητα.

Ο **Τιτανικός** και τα δύο ξεχασμένα σχεδόν πανομοιότυπα «αβύθιστα» αδερφια του **Olympic** και **Britannic** κατασκευάστηκαν στο διάσημο ναυπηγείο Harland & Wolff, στο Μπέλφαστ. Η τραγική ιστορία του παρθενικού ταξιδιού του Τιτανικού το 1912 είναι γνωστή και είναι ίσως το πιο διάσημο (ή διαβόητο) πλοίο όλων των εποχών. Το παρθενικό ταξίδι του Olympic ήταν το 1911. Λίγους μήνες αργότερα, συγκρούστηκε με το καταδρομικό Hawke του Βασιλικού Ναυτικού, επισκευάστηκε και ήταν σε υπηρεσία μέχρι το 1935. Το Britannic επιτάχθηκε και έγινε πλοίο-νοσοκομείο μόλις ολοκληρώθηκε το 1915. Μετά από πέντε επιτυχημένα ταξίδια χτύπησε σε νάρκη βαθέων υδάτων κοντά στο ελληνικό νησί της Κέας, στο κανάλι μεταξύ Μακρόνησου και Κέας στο Αιγαίο Πέλαγος, το 1916. Βυθίστηκε σε 55 λεπτά με 30 νεκρούς και 1035 διασωθέντες.

Μεταξύ αυτών που διασώθηκαν ήταν η γεννημένη στην Αργεντινή πλοιοσυνοδός και νοσοκόμα Violet Jessop (1877-1971). Ήταν επίσης στο Olympic κατά τη σύγκρουσή του με το καταδρομικό Hawke και είχε επίσης επιζήσει από τη βύθιση του Τιτανικού! Ένας άλλος επιζών από τη Βρετανία ήταν η νοσοκόμα του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, Σίλα Μάκβεθ Μίτσελ (1890-1994). Μετά από πρόσκληση του διάσημου υποθαλάσσιου εξερευνητή Jacques Cousteau, κατέβηκε στον βυθό της θάλασσας περίπου 120 μέτρων με ένα μίνι υποβρύχιο το 1976 για μια δεύτερη επίσκεψη στο πλοίο-νοσοκομείο. Τα βίντεο-γυρίσματα των συντριμμιών έχουν γίνει πολλές φορές και αρκετά βίντεο είναι διαθέσιμα για προβολή στο YouTube.

ΣΚΩΤΙΑ

Τα βρετανικά νησιά αναφέρονταν ως Κασσιτερίδες (Κασσιτερίδες) από τους αρχαίους Έλληνες. Ο Πυθέας ήταν ο πρώτος που έγραψε για τα νησιά του βορρά ως Ορκάδες (Orkneys). Μερικοί Λατίνοι συγγραφείς αποκαλούσαν τους κατοίκους της βόρειας Βρετανίας "Scoti", αλλά η **ετυμολογία** είναι ασαφής. Πιθανότατα το όνομα σχετίζεται με τον skotos (που σημαίνει σκοτάδι, στα ελληνικά), πιθανώς λόγω φημών και μυστηρίου για μακριές σκοτεινές νύχτες στο βορρά. Η λέξη είναι ινδοευρωπαϊκή από την οποία προέρχεται το Schatten στα γερμανικά και το shadow στα αγγλικά, εκτός από το ελληνικό σκότος .

Η Σκωτία κατοικήθηκε από κελτικές φυλές και δεν καταλήφθηκε ποτέ από τους Ρωμαίους. Το Τείχος του Αδριανού χτίστηκε προφανώς για να κρατήσει τις ενοχλητικές φυλές του βορρά έξω από την αυτοκρατορία στο νότο. Μετά την αποχώρηση των Ρωμαίων, οι Σάξονες άρχισαν να εγκαθίστανται στο νότο και η Σκωτία γνώρισε τις εισβολές των Βίκινγκς. Στα τέλη του 1200 υπήρχαν πάρα πολλοί διεκδικητές του θρόνου της Σκωτίας και ο βασιλιάς Εδουάρδος Α' της Αγγλίας αποφάσισε να εισβάλει στη Σκωτία. Στη γέφυρα Sterling, οι Άγγλοι ηττήθηκαν άσχημα από τους αριθμητικά κατώτερους Σκωτσέζους, υπό την ηγεσία του μεγαλύτερου ήρωα της Σκωτίας, **William Wallace** , το 1297.

Η ταινία Braveheart, με τον Mel Gibson στον πρωταγωνιστικό ρόλο, είναι μια φανταστική αφήγηση της ζωής του William Wallace. Υπάρχει θρύλος και μυστήριο για τη ζωή του ως παράνομος, μαχητής της ανεξαρτησίας και «Φύλακα της Σκωτίας». Τελικά ηττήθηκε από τους Άγγλους, αιχμαλωτίστηκε και εκτελέστηκε βάνουσα στο Λονδίνο (κρεμάστηκε και κατακρεουργήθηκε).

Ο Robert the Bruce (από το Norman French, de Brus) αναδείχθηκε ως ο ισχυρότερος από τους διεκδικητές του θρόνου και τελικά έγινε ο σημαντικότερος βασιλιάς της Σκωτίας. Υπάρχει ένας μύθος ότι καθώς κρυβόταν σε μια σπηλιά, ενώ βρισκόταν σε φυγή που τον καταδίωκαν οι Άγγλοι, παρατήρησε μια αράχνη να κάνει πολλές προσπάθειες να πλέξει ένα δίχτυ. Είπε στα στρατεύματά του "Αν στην αρχή δεν πετύχετε , **προσπαθήστε, προσπαθήστε και προσπαθήστε ξανά** " πριν από τη μάχη στο Μπάνοκμπερν, όπου με 6.000 Σκωτσέζους νίκησε τον αγγλικό στρατό άνω των 15.000, κοντά στο Κάστρο του Στέρλινγκ το 1314.

Μεταξύ των απογόνων του Robert the Bruce είναι η βασίλισσα Ελισάβετ Β' (ο 19ος προπάππος της) από τον πατέρα της και επίσης από τη Σκωτσέζα μητέρα της. Είχα επισκεφτεί το κάστρο του Stirling τον Σεπτέμβριο του 1990, σε σχέση με ένα συνέδριο στο Εδιμβούργο (50 χλμ. ανατολικά). Πρόσφατα έγιναν μεγάλες ανακαινίσεις στο κάστρο, το οποίο είναι ίσως το πιο σημαντικό στην ιστορία της Σκωτίας που βρίσκεται στο σταυροδρόμι των Lowlands και Highlands (κρατήστε τον Stirling και ελέγξτε τη Σκωτία, ήταν το γνωμικό).

ΙΣΛΑΝΔΙΑ

Δεν έχω πάει ποτέ στην Ισλανδία, αλλά τα ταξιδιωτικά μου σχέδια επηρεάστηκαν από τις εκρήξεις του **ηφαιστείου** με το απρόφωνο όνομα, που κάποιοι ρεπόρτερ αποκαλούσαν E15, επειδή το E ακολουθείται από 15 λατινικούς χαρακτήρες, υποθέτω. Οι εκρήξεις του E15 ξεκίνησαν τον Μάρτιο του 2010. Στις 14 Απριλίου, σημειώθηκε μια μεγάλη έκρηξη, η οποία ανάγκασε τις αεροπορικές εταιρείες να ακυρώσουν πολλές πτήσεις προς, από και εντός της Ευρώπης, λόγω μεγάλων ποσοτήτων τέφρας στον αέρα. Τηλεφώνησα στη Lufthansa στις 15 Απριλίου, για να επιβεβαιώσω τις πτήσεις μου στη Φρανκφούρτη και μετά στη Βαρσοβία. Έλαβα μια λακωνική απάντηση "οι πτήσεις σας είναι εντός προγράμματος".

Είχα προγραμματιστεί να αναχωρήσω στις 16 Απριλίου γύρω στις 6.00 μ.μ., για διάλεξη στο Πολυτεχνείο Βαρσοβίας . Ετοίμασα τη βαλίτσα μου και το πρωί της 16ης Απριλίου υπήρξαν αναφορές ότι οι περισσότερες πτήσεις προς την Ευρώπη ακυρώθηκαν. Προσπάθησα να επικοινωνήσω ξανά με την αεροπορική εταιρεία, αλλά ήταν αδύνατο και δεν ήξερα αν έπρεπε να πάω στο αεροδρόμιο ή όχι. Μετά από υπομονετική κλήση και επανάκληση σε δύο τηλέφωνα, κατάφερα να πάρω μια επιβεβαίωση κράτησης για μια πτήση στη Φρανκφούρτη και μετά στην Αθήνα, για τις 22 Απριλίου, αλλά η διάλεξή μου στη Βαρσοβία αναβλήθηκε για τον Απρίλιο του 2011.

Η μισή Ισλανδία βρίσκεται στην ευρασιατική τεκτονική πλάκα και η άλλη μισή στη Βόρειο-Αμερικάνικη. Κατά συνέπεια, σημαντικό μέρος της χώρας είναι ηφαιστειακά πολύ ενεργό. Πιστεύεται ότι τα ακραία καιρικά φαινόμενα του 535-537 μ.Χ. προκλήθηκαν από εκρήξεις ηφαιστείου στην Ισλανδία, αλλά ορισμένοι ερευνητές δεν έχουν αποκλείσει τις εκρήξεις ενός ηφαιστείου στη Βόρεια Αμερική. Ο Βυζαντινός ιστορικός Προκόπιος έγραψε ότι «ο ήλιος φαινόταν να βρίσκεται σε έκλειψη». Ο Ρωμαίος πολιτικός Κασσιόδωρος έγραψε ότι «οι ακτίνες του ήλιου ήταν αδύναμες», «δεν φαινόταν σκιά ανθρώπων στο έδαφος» και «το καλοκαίρι ήταν χωρίς ζέστη».

Σύμφωνα με άλλες ιστορικές πηγές, η ψύξη του καιρού οδήγησε σε λιμό στην Ιρλανδία και μείωσε σημαντικά τη συγκομιδή σε άλλα μέρη του βόρειου ημισφαιρίου. Πιστεύεται επίσης ότι αυτό το φαινόμενο του «ηφαιστειακού χειμώνα» και οι σχετικές κακουχίες συνέβαλαν στην εμφάνιση της πανώλης του Ιουστινιανού (541-549 μ.Χ.), κατά την οποία πέθανε το 1/3 του πληθυσμού της Ανατολικής Ρωμαϊκής (Βυζαντινής) Αυτοκρατορίας.

Οι ιστορικοί διχάζονται ως προς το αν η **Θούλη του Πυθέα** ήταν η **Ισλανδία** ή η **ακτή της Νορβηγίας** . Τα αρχικά του γραπτά χάθηκαν, επομένως οι ιστορικοί βασίζονται σε δευτερεύουσες πηγές, όπως ο Τίμαιος, ο Διόδωρος , ο Στράβων, ο Πλίνιος και άλλοι. Ο Πυθέας έφτασε σε μια τοποθεσία έξι ημέρες δια θαλάσσης βόρεια της Βρετανίας, όπου "η θάλασσα είναι παγωμένη" και "όπου η νύχτα είναι εξαιρετικά σύντομη" και "όπου η γη και η θάλασσα υπάρχουν σε μορφή αδιάβατη με τα πόδια" και "Η Θούλη ήταν η πιο μακριά από τοποθεσίες». Αυτές οι αναφορές δείχνουν προς την Ισλανδία, αλλά η υπόθεση της ακτής της Νορβηγίας δεν μπορεί να απορριφθεί.

NORVΗΓΙΑ

Το BERGEN βρίσκεται στη δυτική ακτή της Νορβηγίας, με πληθυσμό περίπου 300.000 κατοίκων, σε ένα φιόρδ που περιβάλλεται από βουνά. Ταξίδεψα με τρένο από το Όσλο, περίπου 500 χλμ. μακριά, τον Αύγουστο του 1990. Για τουλάχιστον 100 χλμ. η σιδηροδρομική γραμμή ήταν πάνω από τη γραμμή των δέντρων. Λόγω του μεγάλου βόρειου γεωγραφικού πλάτους (πάνω από 60 μοίρες) και του υψηλού υψομέτρου (πάνω από 1000 μέτρα) δεν φυτρώνουν δέντρα. Υπήρχαν αρκετές περιοχές με εντυπωσιακό τοπίο κατά μήκος του ως επί το πλείστον ερειπωμένου ορεινού εδάφους. Περίπου στη μέση απόσταση μεταξύ του Μπέργκεν και του Όσλο, νότια των σιδηροδρομικών γραμμών, βρίσκεται η πόλη Rjukan, που περιβάλλεται από βουνά. Τους χειμερινούς μήνες στερούνταν ηλιοφάνειας, έως ότου εγκαταστάθηκαν γιγάντιοι καθρέφτες ελεγχόμενοι από υπολογιστή στην κορυφή ενός βουνού και έλαμψαν μια ελλειπτική ακτίνα στην πλατεία της πόλης.

Μερικοί ιστορικοί υποστηρίζουν τη θεωρία ότι του Πυθέα η **Θούλη** (Thule) βρισκόταν κάπου κατά μήκος της δυτικής ακτής της Νορβηγίας, βόρεια του Μπέργκεν. Το νησί **Smøla** (κοντά στο Τρόντχαϊμ) έχει προταθεί από μια γερμανική ομάδα ιστορικών*. Είτε η Ισλανδία είτε η Νορβηγία, το ταξίδι του Πυθέα, που έφυγε από τη Μασσαλία (Μασσαλία) στη Μεσόγειο, γύρω στο 330 π.Χ., ήταν ένα εξαιρετικό επίτευγμα. Λίγα ήταν γνωστά για τη Νορβηγία πριν οι Ρωμαίοι έρθουν σε επαφή με τις γερμανικές φυλές στη βόρεια Ευρώπη. Βίκινγκς από τη Νορβηγία και τη Δανία εισέβαλαν στα βρετανικά νησιά από τον 8ο έως τον 10ο αιώνα.

Μπέργκεν ήταν σημαντικό εμπορικό κέντρο από τον 14ο αιώνα. Η Νορβηγία κυβερνήθηκε από την Κοπεγχάγη της Δανίας μέχρι το 1814 (συνολικά 434 χρόνια) και ενώθηκε με τη Σουηδία μέχρι το 1905. Η Νορβηγία είχε κηρύξει ουδετερότητα κατά τους δύο παγκόσμιους πολέμους. Στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, το Μπέργκεν καταλήφθηκε γρήγορα από τα γερμανικά στρατεύματα στις 9 Απριλίου 1940. Ο Βασιλιάς Χάακον και η κυβέρνησή του διέφυγαν στο Λονδίνο, στο Ηνωμένο Βασίλειο. Δημιουργήθηκε κίνημα αντίστασης και πολέμησε ενάντια στις γερμανικές δυνάμεις κατοχής. Ο Νορβηγός πολιτικός Vidkun Quisling σχημάτισε μια κυβέρνηση συνεργασίας και συμμετείχε στα εγκλήματα των Ναζί. Η λέξη «κουίσιλινγκ» έγινε συνώνυμη του «συνεργάτη» και του «προδότη» στα αγγλικά, τα ελληνικά και πολλές άλλες γλώσσες.

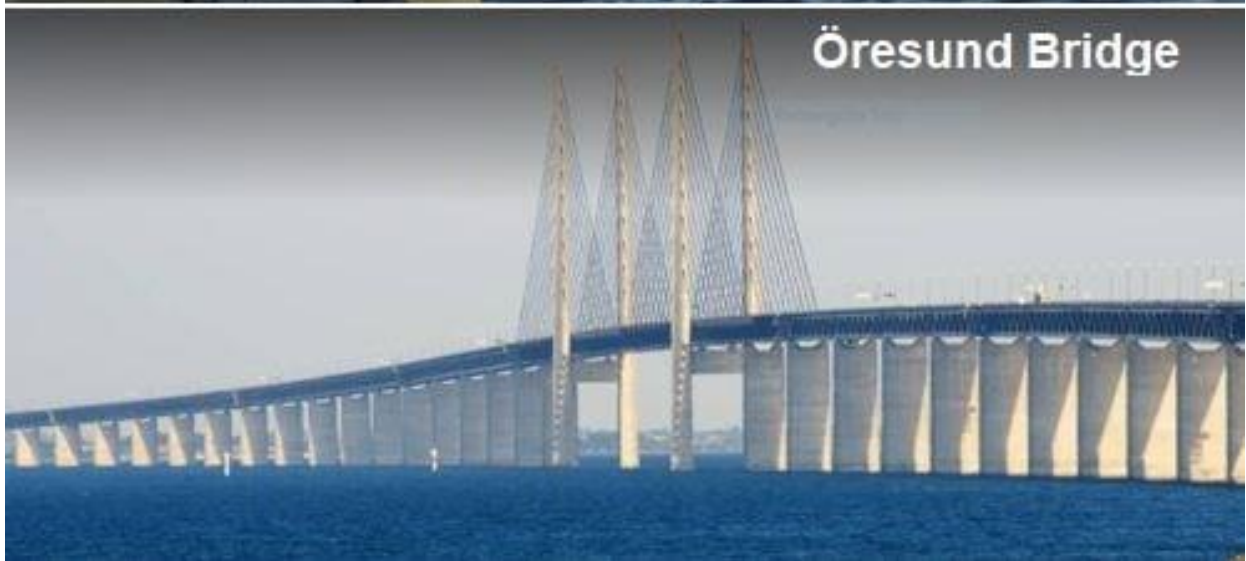
Σημαντικά κοιτάσματα πετρελαίου ανακαλύφθηκαν στη Βόρεια Θάλασσα δυτικά της Νορβηγίας τη δεκαετία του 1970 και η παραγωγή πετρελαίου βοήθησε πάρα πολύ την οικονομία, καθιστώντας τη Νορβηγία μία από τις πλουσιότερες χώρες στον κόσμο όσον αφορά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Οι Νορβηγοί ήταν πολύ προσεκτικοί στις δαπάνες και στην επένδυση των χρημάτων του πετρελαίου.

---

*Συνιστάται ανεπιφύλακτα η συζήτηση για την **Θούλη** :

<https://www.smithsonianmag.com/travel/this-norwegian-island-claims-to-be-fabled-land-thule-180975740/>

ΔΑΝΙΑ

Η ΔΑΝΙΑ αποτελείται από τη χερσόνησο της Γιουτλάνδης και περίπου 400 νησιά, το πιο πολυπληθές είναι η Ζηλανδία (μεγαλύτερη πόλη η Κοπεγχάγη). Στην αρχαιότητα, η Γιουτλάνδη και η νότια ακτή της Βαλτικής θεωρούνταν τα μυστηριώδη μέρη στη βόρεια Ευρώπη όπου παραγόταν το **κεχριμπάρι** με μια φυσική διαδικασία απολίθωσης ρητίνης δέντρων.

Η ελληνική λέξη ήλεκτρον έδωσε το όνομα στον ηλεκτρισμό, λόγω της ικανότητάς του να αναπτύσσει ελκτική δύναμη μετά το τρίψιμο με γούνα ζώων, παρατήρηση που έγινε για πρώτη φορά από τον Θαλή της Μιλήτου (περίπου 636-546 π.Χ.). Το ταξίδι του Πυθέα στο τέλος του γνωστού κόσμου (ULTIMA THULE) είχε και πρακτικό εμπορικό στόχο εκτός από την επιστημονική εξερεύνηση, τον εντοπισμό των πηγών του κεχριμπαριού. Υπάρχουν κάποιες ιστορικές μαρτυρίες ότι ο Πυθέας επισκέφτηκε μέρη της σημερινής Δανίας, αλλά δεν είναι γνωστό εάν προσπάθησε να ταξιδέψει και προς τη νότια ακτή της Βαλτικής.

Έχω επισκεφθεί τη Δανία ή έχω ταξιδέψει με τρένο, περίπου δέκα φορές. Το τρένο ταξιδεύει με πλοίο από το Helsingør στη Δανία στο Helsingborg στη Σουηδία. Το 2000, μια σήραγγα μήκους 4 km και η **γέφυρα Øresund μήκους 8 km** εγκαινιάστηκαν μεταξύ **Κοπεγχάγης και Μάλμε** στη Σουηδία, τόσο για την κυκλοφορία τρένων όσο και για αυτοκίνητα. Η Δανία έχει μια πολύ ισχυρή οικονομία, η οποία συνδυάζει την ελεύθερη αγορά με τις σοσιαλιστικές πολιτικές. Η Δανία είναι μια από τις πιο ευημερούσες χώρες του κόσμου (ίδιο κατά κεφαλήν ΑΕΠ με τις ΗΠΑ), αλλά σοσιαλιστική σε τέτοιο βαθμό, που θα εντυπωσίαζε τον Βλαντιμίρ Λένιν και θα εξόργιζε τη Μάργκαρετ Θάτσερ (εγγυημένη στέγαση, υγειονομική περίθαλψη, εισόδημα και άλλα). Είναι αξιοσημείωτο ότι μια χώρα με λιγότερο από 6 εκατομμύρια πληθυσμό είναι παγκοσμίως ηγέτης στην αιολική ενέργεια και πολύ ανταγωνιστική σε άλλους τομείς της τεχνολογίας. Περίπου το 50% της συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας της Δανίας παράγεται από την αιολική ενέργεια.

Στέκομαι μπροστά στο άγαλμα του Christian IX, ο οποίος έγινε βασιλιάς της Δανίας το 1863 μέχρι τον θάνατό του το 1906, παρόλο που απείχε πολύ από την άμεση γραμμή διαδοχής του θρόνου. Τα έξι παιδιά του παντρεύτηκαν με τις κορυφαίες βασιλικές οικογένειες της Ευρώπης. Κάθε καλοκαίρι τα παιδιά του επέστρεφαν για τις διακοπές τους στα βασιλικά ανάκτορα της Κοπεγχάγης. Σύμφωνα με μια ιστορία, περπατούσαν σε ένα μεγάλο πάρκο, όταν ένας ηλικιωμένος κύριος τους ζήτησε οδηγίες για το πώς να βγουν έξω. Ο βασιλιάς Χριστιανός πρότεινε ότι ο πιο σίγουρος τρόπος ήταν να ακολουθήσει την οικογένειά του. Όταν έφτασαν στην έξοδο, ο κύριος τους ευχαρίστησε και τους ρώτησε αν μπορούσαν να του πουν ποιοι ήταν. Ο Χριστιανός θ' απάντησε: «Είμαι ο βασιλιάς της Δανίας, ο γιος μου ο Φρειδερίκος είναι ο διάδοχος, ο γιος μου ο Γεώργιος είναι ο βασιλιάς της Ελλάδας, η κόρη μου Αλεξάνδρα είναι η βασίλισσα του Ηνωμένου Βασιλείου, η κόρη μου Ντάγκμαρ [Μαρία Φεοντόροβνα] είναι η Τσαρίνα της Ρωσίας, η κόρη μου Thyra είναι πριγκίπισσα του Ανόβερου και ο γιος μου Valdemar είναι ναύαρχος στο ναυτικό της Δανίας». Ο ηλικιωμένος κύριος τους κοίταξε επίμονα, κούνησε το κεφάλι του με δυσπιστία και είπε «με λένε Ιησού Χριστό», καθώς έφευγε.

Η ΟΛΛΑΝΔΙΑ

August
1962

December
2000

AMSTERDAM

Το Amsterdam είναι η πολιτιστική και οικονομική πρωτεύουσα της Ολλανδίας και έχει περισσότερα από 100 χιλιόμετρα καναλιών. Επισκέφτηκα την πόλη περισσότερες από 20 φορές και έχω πάει στο **αεροδρόμιο Schiphol** πολλές άλλες φορές. Μάλιστα, θυμάμαι ότι σε μια πτήση από το Τορόντο (KLM, Boeing 747), το αεροπλάνο χτυπήθηκε από κεραυνό λίγα λεπτά πριν την προσγείωση. Νιώσαμε ένα τράνταγμα και τα φώτα τρεμόπαιξαν για λίγα δευτερόλεπτα. Ο πιλότος δεν είπε τίποτα μέχρι που προσγειωθήκαμε.

Η πρώτη μου επίσκεψη ήταν το 1962 ως ένας από τους 15 τυχερούς Έλληνες φοιτητές που προσκλήθηκαν από την ολλανδική κυβέρνηση να παρακολουθήσουν μαθήματα για την αναδυόμενη Ευρωπαϊκή Κοινή Αγορά, στο Πανεπιστήμιο της Ουτρέχτης. Όλη η τάξη πήγε με σκάφος στα κανάλια του Άμστερνταμ. Η δεύτερη φορά που πήγα για μια περιήγηση με σκάφος ήταν το 2000 αφού είχα συμπληρώσει 3 μέρες διαλέξεων στο Άμστερνταμ. Συμπτωματικά, το σημείο εκκίνησης της περιοδείας ήταν ακριβώς το ίδιο με το 1962, αλλά ο φωτογράφος της περιοδείας είχε ανταλλάξει την ασπρόμαυρη φωτογραφική μηχανή του με μια έγχρωμη στιγμιαία.

Εκτός από τα κανάλια, το Άμστερνταμ έχει πολλά δημοφιλή αξιοθέατα, όπως το περίφημο **Rijksmuseum** (Ρέμπραντ και πολλά άλλα), το **Μουσείο Βαν Γκογκ** και το **σπίτι της Άννας Φρανκ**. Ολόκληρη η χώρα είναι επίπεδη με περίπου το ένα τρίτο της Ολλανδίας κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας, με το χαμηλότερο σημείο να είναι - 6,76 μέτρα. Υπάρχει ένα ρητό που λέει «Ο Θεός δημιούργησε τη γη και οι Ολλανδοί δημιούργησαν την Ολλανδία». Ένας συνδυασμός πολύ ισχυρών ανέμων και παλίρροιας από τις 31 Ιανουαρίου έως την 1η Φεβρουαρίου 1953 οδήγησε σε πολυάριθμα σπασίματα στα αναχώματα και πλημμύρες μιας πολύ μεγάλης περιοχής κοντά στο Δέλτα του Ρήνου-Μους-Σελντ, στη νότια Ολλανδία. Περίπου 100.000 άνθρωποι απομακρύνθηκαν και 1836 ζώες χάθηκαν.

Η σύγχρονη ολλανδική ιστορία ξεκινά με μια εξέγερση ενάντια στο ισπανικό στέμμα τον 16ο αιώνα και τον ογδονταετή πόλεμο. Κατά τη διάρκεια της Ολλανδικής Χρυσής Εποχής (από το 1588 έως το 1720 περίπου) η Ολλανδία ήταν η κορυφαία οικονομική δύναμη στον κόσμο και το Άμστερνταμ ήταν το επίκεντρο. Οι έμποροι μπορούσαν να έχουν κέρδη έως και 500% από ένα μόνο ταξίδι στην Άπω Ανατολή. Παρεμπιπτόντως, μόνο στους Ολλανδούς επιτρεπόταν να επισκέπτονται και να εμπορεύονται στο μικρό νησί Dejima, στον κόλπο του Ναγκασάκι, όταν η Ιαπωνία ήταν εντελώς κλειστή για τον υπόλοιπο κόσμο. Όταν οι βολβοί και οι σπόροι τουλίπας έφτασαν στο Άμστερνταμ από την Τουρκία, στα τέλη του 15ου αιώνα, έγιναν ένα μοντέρνο είδος πολυτελείας για τους εμπόρους, οι οποίοι είχαν πολλά λεφτά. Άρχισαν να επενδύουν σε βολβούς τουλίπας στο πρώτο χρηματιστήριο στον κόσμο, στο Άμστερνταμ. Στην κορύφωση της "**τουλιπομανίας**", οι περιζήτητοι βολβοί για την ομορφιά και τη σπανιότητά τους, μπορούσαν να πουληθούν έως και δέκα φορές τον ετήσιο μισθό ενός ειδικευμένου τεχνίτη (!). Οι οικονομολόγοι υπολόγισαν ότι η τιμή σε σημερινό χρήμα ξεπερνά το μισό εκατομμύριο δολάρια (!). Αυτή ήταν η πρώτη κερδοσκοπική οικονομική φούσκα στον κόσμο, η οποία έσκασε στα τέλη του 1637. Η τουλιπομανία διδάσκεται σε σχολές επιχειρήσεων και οικονομικών επιστημών σε όλο τον κόσμο.

ΒΕΛΓΙΟ

Brussels
opera

La
Monnaie
e

Antwerp Cathedral

Brussels
Grand
Place

Η Αμβέρσα (Anvers στα γαλλικά) είναι η δεύτερη μεγαλύτερη πόλ η στο Βέλγιο. Βρίσκεται 15 χλμ νότια από τα ολλανδικά σύνορα στη **Φλαμανδική** περιοχή του Βελγίου και φημίζεται ως... «η **πρωτεύουσα διαμαντιών** του κόσμου». Εκεί κόβεται και διακινείται το 60-80% των παγκόσμιων διαμαντιών. Παραδοσιακά το εμπόριο ελεγχόταν από Χασιδικούς Εβραίους, αλλά τα τελευταία χρόνια Ινδοί, Λιβανέζοι, Μαρωνίτες Χριστιανοί και Αρμένιοι έχουν αναλάβει ένα σημαντικό μέρος του εμπορίου. Το γυάλισμα διαμαντιών έχει μετακινηθεί σε χώρες με χαμηλό κόστος εργασίας, ειδικά στην Ινδία.

Οι Βρυξέλλες βρίσκονται 40 χλμ νότια, επίσης εντός της Φλαμανδικής περιοχής. Η γαλλόφωνη περιοχή βρίσκεται νότια των Βρυξελλών. Το Βέλγιο έχει επίσης μια μικρή γερμανόφωνη περιοχή. Το προφανές ερώτημα είναι πώς το Βέλγιο έγινε μια ανεξάρτητη χώρα με δύο συν μια εθνότητες και γλώσσες που ομιλούνται από τους πιο ισχυρούς γείτονες. Η Gallia Belgica ήταν ρωμαϊκή επαρχία, αλλά η σύγχρονη ιστορία του Βελγίου ξεκινά μετά την ήττα του Ναπολέοντα Βοναπάρτη στο Βατερλώ (κοντά στις Βρυξέλλες) το 1815.

Στο Συνέδριο της Βιέννης αποφασίστηκε να δημιουργηθεί το Ηνωμένο Βασίλειο των Κάτω Χωρών, το οποίο περιελάμβανε την ολλανδική διάλεκτο που μιλούσε τη **Φλαμανδική** και τη Γαλλόφωνη **Βαλλονία**. Ήταν παραδοσιακά Ρωμαιοκαθολικοί και δεν ήθελαν να κυριαρχούνται από τον προτεσταντικό βορρά. Η σπίθα που άναψε την επαναστατική φωτιά ήταν η όπερα του Daniel Auber La Muette de Portici (Το βουβό κορίτσι του Portici), που παίχτηκε στο Theatre Royal de la Monnaie, στις 25 Αυγούστου 1830. Είναι η ιστορία ενός βουβού κοριτσιού που παρασύρθηκε από τον γιο του αντιβασιλέα της Νάπολης και φυλακίστηκε για να αποφύγει το σκάνδαλο. Όταν το έμαθε αυτό, ο αδερφός της ορκίστηκε εκδίκηση και ξεκίνησε μια εξέγερση ενάντια στο ισπανικό στέμμα, τον 17ο αιώνα. Οι πατριωτικοί στίχοι ενέπνευσαν το πλούσιο πλήθος του θεάτρου να ενταχθεί στο προλεταριάτο έξω από την όπερα και μια ταραχή ξέσπασε στους δρόμους των Βρυξελλών. Μετά από ένα μήνα ταραχών, εισβολή ολλανδικών στρατευμάτων και αιματηρές οδομαχίες, οι επαναστάτες επικράτησαν και διακήρυξαν την ανεξαρτησία τους. Με την έγκριση των μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων, ο Λεοπόλδος (θείος της Βασίλισσας Βικτωρίας), ορκίστηκε βασιλιάς, στις 21 Ιουλίου 1831 (εορτάζεται ως Εθνική Ημέρα του Βελγίου).

Έχω παρουσιάσει το μαθηματά μου ρεολογίας 18 φορές στις Βρυξέλλες και μία φορά στην Αμβέρσα, μεταξύ 1994 και 2019. Στην Αμβέρσα είχα παραθέσει ένα δείπνο για όλη την τάξη σε ένα εστιατόριο, το οποίο καταλάμβανε μερικά δωμάτια στην πίσω πλευρά του τεράστιου καθεδρικού ναού. Έχω μια ζωντανή ανάμνηση του γοητευτικού παλιομοδίτικου εσωτερικού και τις μεγάλες πέτρες των τοίχων του καθεδρικού ναού. Οι Βρυξέλλες είναι ως επί το πλείστον γαλλόφωνες (πάνω από 90%), παρόλο που βρίσκονται στην περιοχή της Φλάνδρας. Δεν υπάρχει μεγάλη διαφορά από τα γαλλικά που ομιλούνται στη Γαλλία. Ωστόσο, τρόμαξα την πρώτη φορά που άκουσα « septante » αντί για soixante -dix (70) και « nonante » αντί για quatre-vingt -dix (90). Λοιπόν, αυτό είναι το Βέλγιο, οι Βρυξέλλες είναι η πρωτεύουσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Grand Place βρίσκεται στο επίκεντρο όλων.

МАГХН

Crossing the English Channel (La Manche)

Το στενότερο σημείο της Μάγχης (la Manche) βρίσκεται μεταξύ του **Ντόβερ, στο Ηνωμένο Βασίλειο και του Καλαί, στη Γαλλία**, με τη μικρότερη απόσταση να είναι περίπου 34 χιλιόμετρα. Η διέλευση γινόταν με συμβατικό ferry boat για πολλά χρόνια. Από τα τέλη της δεκαετίας του 1960 έως τα τέλη της δεκαετίας του 1990 υπήρχε και υπηρεσία Hovercraft. Το Hovercraft είναι μια ενδιαφέρουσα τεχνολογία: Ο αέρας διοχετεύεται προς τα κάτω από το κατάστρωμα του σκάφους για το σχηματισμό κάποιου είδους μαξιλαριού αέρα. Η εύκαμπτη μαύρη «φούστα», που φαίνεται στην εικόνα, διευκολύνει τη σταθερότητα και τον έλεγχο. Σχετικά, απαιτείται μικρή ισχύς για την πρόωση, λόγω της εξάλειψης της τριβής στην επιφάνεια του νερού.

Η πρώτη φορά που ταξίδεψα με χόβερκραφτ ήταν από την Αγγλία στο Hoek van Holland, τον Απρίλιο του 1974. Από το Calais στο Dover, ταξίδεψα με ένα ferry boat το 1985 και θυμάμαι έντονα το όμορφο θέαμα των λευκών βράχων του Dover (φτάνοντας πάνω από 100 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας). Το ταξίδι της επιστροφής έγινε με χόβερκραφτ. Η σήραγγα της Μάγχης (γνωστή και ως **Eurotunnel**) είναι ανοιχτή στην κυκλοφορία από το 1995. Είναι μια σιδηροδρομική σήραγγα, για ανθρώπους και αυτοκίνητα, περίπου 50 km (38 km είναι υποβρύχια) από έναν τερματικό σταθμό κοντά στο Calais σε έναν τερματικό σταθμό κοντά στο Dover. Οι άνθρωποι μπορούν να μείνουν στα αυτοκίνητά τους και να ολοκληρώσουν το ταξίδι σε 35 λεπτά. Η υπηρεσία Hovercraft διακόπηκε το 2000 λόγω ανταγωνισμού. Δεν υπάρχει εμπορική εξυπηρέτηση επιβατών με hovercraft στην Ευρώπη, εκτός από το Solent στη νότια Αγγλία.

Από τότε που ο Matthew Webb κολύπησε τη Μάγχη το 1875 (σε περίπου 22 ώρες), 1.881 άτομα το έχουν κάνει 2.428 φορές μέχρι στιγμής. Μεταξύ αυτών, ο Ταγματάρχης του ελληνικού στρατού Ιάσων Ζηργάνος, από την πατρίδα μου τον Βόλο, κολύπησε με επιτυχία το κανάλι 4 φορές, η πρώτη το 1949. Ο Ζηργάνος πέθανε το 1959, σε ηλικία 49 ετών, ενώ προσπαθούσε να διασχίσει τη Βόρεια Μάγχη (μεταξύ Ιρλανδίας και Σκωτίας) μόλις 5 χλμ πριν συμπληρώσει την απόσταση των 35 χλμ.

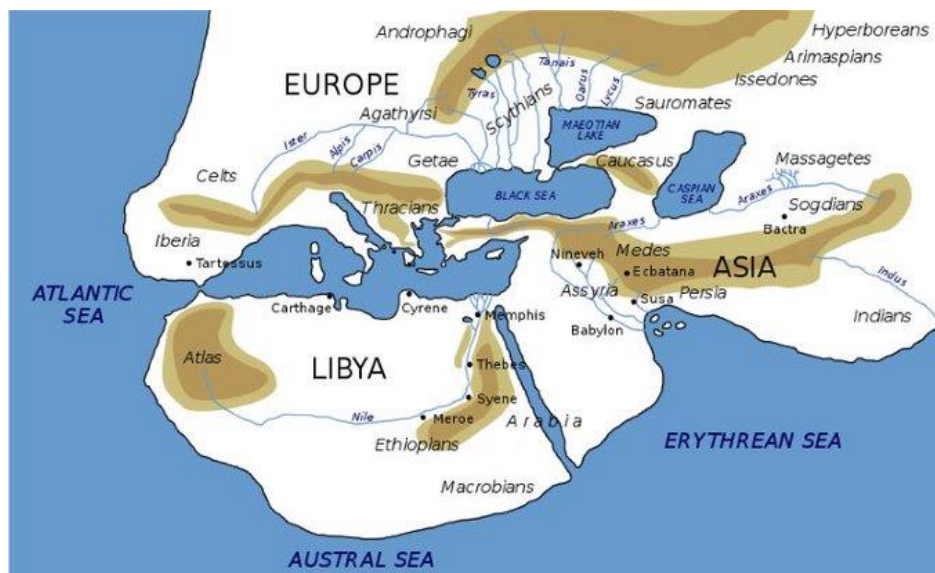
Από τη δεκαετία του 1990 οι μετανάστες συγκεντρώνονται κοντά στο λιμάνι του Καλαί στη Γαλλία. Προσπαθούν, και πολλές φορές τα κατάφερον, να διασχίσουν τη Μάγχη κρυμμένοι σε φορτηγά, αυτοκίνητα ΙΧ και τρένα ή περνώντας σε μικρότερες φουσκωτές βάρκες με ξεχαρβαλωμένες μηχανές. Το προφανές ερώτημα είναι: Γιατί δεν μένουν στη Γαλλία; Οι κύριοι λόγοι είναι οι οικογενειακές σχέσεις, οι ευκαιρίες εργασίας που προσφέρουν γνωστοί στη Βρετανία και το γεγονός ότι τα αγγλικά ομιλούνται περισσότερο από τα γαλλικά.

ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΟΠΩΣ ΤΟΝ ΓΝΩΡΙΖΕ Ο ΗΡΟΔΟΤΟΣ

Πώς μπορεί να φαινόνταν η ΘΟΥΛΗ όταν έφτασε ο ΠΥΘΕΑΣ

(φωτογραφία : Camila δημοσιεύτηκε στο www.nordicvisitor.com)

Χάρτης του γνωστού κόσμου την εποχή του Ηροδότου (περίπου 484 π.Χ.-γ.425), του Έλληνα συγγραφέα που είναι γνωστός ως «Ο Πατέρας της Ιστορίας». From Bibi Saint-Pol – Δικό του έργο (βασισμένο στο GIF των Marco Prins και Jona Δανεισμός από www.livius.org , από <http://www.mediterranees.net/geographie/herodote/cartes.html> , <http://www.henry-davis.com/MAPS/Ancientimages/109A.GIF>)

Pytheas by Auguste Ottin, 1859, Palais de la Bourse, Marseille

